

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
ORGAAN VOOR DE MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
UITGAVE VAN HET NEDERLANDSCH ECONOMISCH INSTITUUT

18^E JAARGANG

WOENSDAG 5 JULI 1933

No. 914

NEDERLANDSCH ECONOMISCH INSTITUUT.

Curatoren: Mr. G. Vissering, Voorzitter; Ir. A. Plate, Onder-
Voorzitter; C. H. van der Leeuw, Penningmeester; Mr. W.
M. van Lanschot; Mr. L. J. A. Trip; E. D. van Walree.
Directeuren: Prof. Mr. F. de Vries; Prof. Dr. N. J. Polak;
Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart, Directeur-Secretaris.

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN. COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van
Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. N. J.
Polak; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen
Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis;
Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.
Redacteur-Secretaris: Dr. H. M. H. A. van der Valk.
Secretariaat: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.
Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement
volgens tarief. Administratie van abonnementen en adver-
tenties: Nijgh & van Ditmar N.V., Uitgevers, Rotterdam,
Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en giro-rekening No.
145192.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in
Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per
jaar. Losse nummers 50 cents. Economisch-Statistisch
Kwartaalbericht f 1,—. Leden en donateurs ontvangen
het weekblad en het Kwartaalbericht gratis en een reductie
op de verdere publicaties.

Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruigeplaatweg.

5 JULI 1933.

In den toestand van de geldmarkt kwam gedurende deze berichtsweek een algeheele omkeer. Door de groote goudonttrekkingen van de vorige week en de eerste dagen dezer week en de vele opragingen van buitenlandsche saldi werden flinke bedragen aan de markt onttrokken. Ook was er veel geld noodig voor den goederenhandel ter betaling van de contante dekking, die veelal moest genomen worden tegen de zeer sterke aankopen op de termijnmarkten, in het bijzonder op de tarwe-termijnmarkt. De verhooging van de tarieven van De Nederlandsche Bank op Donderdag met een vol percent had dan ook volledig effect. Particulier disconto steeg van 2¼ tot 3¼ a 4 pCt.; terwijl in verband met de maandswisseling, waarvoor eveneens veel geld noodig was, later meestal geld alleen zeer nabij het banktarief verkrijgbaar was. De prolongatierente steeg van 2 tot 3½ pCt. en callgeld liep op van 2 tot 4½ a 5 pCt. Bovendien was er meestal slechts zeer gering aanbod van callgeld, zoodat herhaaldelijk bij de bank moest worden aangeklopt. Door dezen hoogen rentestand en verder, doordat De Nederlandsche Bank zeer terughoudend werd met disconto en beleeningsfaciliteiten voor bezitters van goud, vloede er heel wat uit den omloop terug, zoodat een flink gedeelte van het tot steun van den wisselkoers afgegeven goud kon vervangen worden.

* * *

Op den weekstaat van De Nederlandsche Bank blijkt de goudvoorraad met f 23 miljoen te zijn afgenomen; de post gouden muntmateriaal daalde met f 36 miljoen, maar de post gouden munt steeg met f 13 miljoen. De voorraad zilver verminderde met f 872.000.

De credietverleening onderging, blijkbaar mede in verband met den ultimo, een uitbreiding. De post binnenlandsche wissels steeg met f 9,6 miljoen, terwijl de beleeningen met f 39,9 miljoen toenamen. Het voorschot aan

's Rijks schatkist is met f 3,3 miljoen teruggelopen tot f 2,5 miljoen. De post papier op het buitenland geeft een vermindering te zien van f 3,5 miljoen; daarentegen zijn de diverse rekeningen onder de activa der Bank met f 3,7 miljoen vermeerderd.

Onder de passiva breidde de biljettencirculatie zich met f 40,8 miljoen uit. De saldi in rekening-courant van anderen verminderden daarentegen met f 13,7 miljoen. Het beschikbaar metaalsaldo daalde met f 32,6 miljoen; het dekkingspercentage bedraagt nagenoeg 73 pCt.

* * *

Op den eersten dag van deze berichtsweek was de aanval op onze Gulden nog in vollen gang. De loop der besprekingen op de Londensche conferentie werkte er nu juist niet toe mede, de gemoederen eenigszins gerust te stellen. Er heerschte de geheele week een zeer onrustige en zenuwachtige stemming. Ponden, die den eersten dag eenige malen tusschen de 8.50 en 8.60 waren op en neer gegaan, sloten op 8.51½ latend. Den volgenden dag zakten ze verder door; de noteering kwam op 8.43½, rond welken koers zij zich handhaafden; slot 8.44. Dollars lagen uit den aard der zaak zeer aangeboden; van 2.03 liepen ze door voortdurend aanbod op 1.92 terug, herstelden zich weder tot 1.98, om gisteren weder op 1.88 te belanden; slot 1.91½. Men moet tot 6 Augustus 1918 teruggaan om een dusdanig lagen koers voor Dollars — 1.89 — te vinden. In Londen heeft de Dollar-noteering vanzelfsprekend ook zeer geschommeld: 4.24—4.45—4.41. Markten waren tamelijk rustig 59.20—59.——59.10. Fransche Francs, die zoo ongeveer de barometer van onze onrust zijn, bleven op den eersten dag rond de 9.90 schommelen. Langzamerhand kreeg het vertrouwen weder de overhand en liep de koers op 9.80 terug, op welk punt ook het slot kwam. Er is weder goud naar Parijs gegaan. Belga's openen hoog — 34.80 —, doch liepen geregeld terug en kwamen tenslotte op 34.80. Zwitsersche Francs 48.25—48.07½. Lires 13.25—13.15. Peseta's bleven tamelijk stabiel ca. 20.90. De Scandinavische deviezen fluctueerden natuurlijk met de leidende deviezen mede: Kopenhagen slot 37.65, Stockholm 43.45, Oslo 42.40. Canadeesche Dollars ca. 1.80.

Ponden op één- en drie-maanden waren heel gezocht; tenslotte waren ze 8 en 19 c. biedend voor termijn. Buiten wordt grif nog meer betaald; in Londen moeten Gulden op drie maanden op 40 c. gedaan zijn (d.i. dus 40 c. agio voor het Pond hier). Dollars-levering over één maand noteerden 1½, over drie maanden 2½ c. Fransche Francs deden resp. 8 en 20 c. report.

Goud was nu eens sterk aangeboden, dan weder allereerste gezocht. Tenslotte noteerden baren f 1662, Sovereigns 12.40, Eagles 2.53½. Sovereigns waren voor buitenlandsche rekening sterk gezocht. Veel vraag was er voor Markten bankpapier, waarvoor 58.85 betaald werd.

LONDEN, 3 JULI 1933.

De geldmarkt was verleden week, als laatste week van het halve jaar, toch nog gemakkelijker dan wel verwacht was. In hoofdzaak hield dit verband met het feit, dat een paar van de Clearing Banks koopers waren van kort papier, terwijl de discontomarkt zeer weinig wissels had op te nemen.

Disconto was eenigszins onzeker in de eerste helft der week, maar trok tenslotte toch iets aan, ofschoon slechts weinig in vergelijking met den uiterst lagen prijs van Vrijdag 23 Juni. De nieuwe schatkistpromessen werden a 7/16 pCt. toegewezen. Bankaccepten noteeren nu ½—9/16 pCt.

Op de deviezenmarkt werd alles overschaduwed door de wilde fluctuaties van den Dollar.

HET VALUTA-VRAAGSTUK OP DE ECONOMISCHE EN MONETAIRE WERELDCONFERENTIE.

Op de Wereldconferentie is in de afgelopen week ieders aandacht op de wisselmarkten gevestigd geweest. Ofschoon de talrijke Commissies, Comité's en Sub-Comité's met onverdroten ijver de diverse punten hebben bediscussieerd en in sommige gevallen het stadium hebben bereikt van de samenstelling der rapporten, waarmede ieder kon instemmen — alhoewel daarin grootendeels dingen worden gezegd, die voor de samenstellers geen belangrijke consequenties met zich mede brengen — moesten deze discussies onvermijdelijk oppervlakkig blijven, daar iedere Delegatie ervoor terugschrikt om zich op concrete voorstellen vast te leggen, voordat de allesoverheersende vraag van de toekomstige verhoudingen tusschen de voornaamste ruilmiddelen der wereld dichter bij haar oplossing is gekomen. Tegen het einde van de week stond de Conferentie voor haar ernstigste crisis door de bedreiging der goudlanden om een verdaging voor den duur van zes maanden voor te stellen, wanneer niet òf de Ver. Staten òf Groot-Brittannië met een besliste verklaring van een *de facto* stabilisatie ter tafel kwamen.

Aan het begin van de week was de stemming merkbaar optimistischer. Gezien de voortdurende besluiteloosheid van de voornaamste landen werd dit optimisme meer en meer gedwongen naarmate de week verder verliep. De meerderheid begon zich te vereenigen met het cynische inzicht, dat, indien een periode van valuta-chaos noodig is om een beetje verstand in de hoofden van „staatslieden” te hameren, men het eerder moet toejuichen dan betreuren, dat deze periode reeds voor ons staat.

De flauwe stemming voor de goud-valuta's werd beschouwd als het directe gevolg van de mededeeling van de Vereenigde Staten, dat stabilisatie „ontijdig” werd geacht. In financiële kringen te Londen was men onder den indruk van de veelvuldigheid der verzekeringen, dat de goudlanden hun valuta tot den laatsten snik zullen verdedigen — maar de indruk, die tenslotte werd gewekt, was, dat die laatste snik niet ver af kon zijn, tenzij steun van de landen zonder gouden standaard werd verkregen. Het déport op de termijnmarkt voor buitenlandse wissels en de drang van het Continent om goud te kopen werden van grooter beteekenis geacht dan de kunstmatige stabiliteit van de contante koersen van de buitenlandse valuta's op het einde der week.

De vroegtijdige opzegging van het „gentlemen agreement” om de dollar-fluctuaties te beperken, en de versnelde daling van dit ruilmiddel (gevolgd door een even snelle stijging) kan een vermomde zegen blijken te zijn, zelfs binnenkort. In de eerste plaats brengt iedere daling van den Dollar de goudwaarde daarvan dichter bij het peil, dat President Roosevelt oorspronkelijk voor oogen had. In de tweede plaats, en dat is nog belangrijker, wijzen mededeelingen van Wallstreet er op, dat de nieuwe onzekerheid der wisselkoersen en de daarmee verbonden vrees, dat de handhaving van den gouden standaard op het Continent zou kunnen worden verzwakt, niet meer de „boom” aanwakkeren, gelijk tot dusverre het geval was, maar handelaars in dat centrum ertoe hebben gebracht hun opdrachten te beperken.

Wanneer een deprecieerende Dollar geen stimulans meer vormt voor Wallstreet, dan zal waarschijnlijk het voornaamste bezwaar van de Amerikaanse regeering tegen stabilisatie weggenomen zijn.

Bovendien kunnen groote schommelingen in de wisselkoersen de Amerikaanse handelaars even weinig helpen als de handelaars in andere landen. Zij zijn reeds begonnen hun onvermijdelijk effect te sorteeren door de potentiële koopers van Amerikaanse grondstoffen af te schrikken.

Ofschoon de Conferentie tegen het einde van de

INHOUD.

	Biz.
HET VALUTA-VRAAGSTUK OP DE ECONOMISCHE EN MONETAIRE WERELDCONFERENTIE door <i>Gilbert C. Layton</i>	532
De ontwikkeling van het verbruik van boter en margarine in 1932 door <i>Ir. A. Baars</i>	533
De wereldproductie van tarwe door <i>Jan Schilthuis</i>	535
Baltic and International Maritime Conference door <i>Mr. H. E. Scheffer</i>	537
Moet Nederland overgaan tot een politiek van reffatie? door <i>A. A. van Sandick</i> met Naschrift door <i>Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart</i>	539
De Indische middelen over Januari 1933	540
AANTEKENINGEN:	
Locaal en regionaal protectionisme	541
BOEKAANKONDIGINGEN:	
Mej. Dr. E. C. van Dorp: De weg uit de werkloosheid bespr. door <i>Dr. Ir. B. Bølger</i>	542
MAANDCIJFERS:	
Indexcijfers van Nederlandsche aandelen	543
Overzicht van de Indische middelen	544
Overzicht der opbrengsten van het Staatsbedrijf der P.T.T.	544
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN 544—500	
Geldkoersen. — Wisselkoersen. — Bankstaten. — Goederenhandel.	

week het aanzien had van tot stilstand te zijn gekomen, doordat de urgente monetaire kwesties niet tot een oplossing zijn gebracht, is men in de gesloten Comité-bijeenkomsten iets verder gekomen. De discussies over handelspolitiek zijn belemmerd door het gebrek aan een vastomlijnd standpunt van Engeland. Het verschil van meening tusschen de landen, die thans tarieven van meer dan de gemiddelde hoogte hebben en de landen, die tot de groep der middelmatige en lage tarieven behooren, omtrent de vraag of de verlaging der „buitensporige” tarieven aan multilaterale verlagingen dient vooraf te gaan of erop dient te volgen, is meer een potentiële dan een directe oorzaak van moeilijkheden.

Het Belgische voorstel ten gunste van een uitbreiding van den wapenstilstand op het gebied der invoerrechten werd gunstig ontvangen. Uitgaande van het principe, dat een half ei beter is dan een leeg dop, verdient het steun als een eerste stap in de richting van vrijeren handel. Er bestaat evenwel een kloof tusschen hen, die de opinie van Engeland en Japan zijn toegedaan, dat het gemakkelijker zal zijn dien weg te bewandelen door middel van bilaterale overeenkomsten, en tusschen hen, die beweren, dat zulke overeenkomsten in werkelijkheid belemmeringen voor multilaterale verlagingen zijn.

Tegen het einde der week werden subsidies in het algemeen, en vooral scheepvaartsubsidies, besproken. Frankrijk, dat toen een beetje nijdig was wegens de stabilisatie-kwestie, voelde ervoor te betoogen, dat in „speciale” gevallen scheepvaartsubsidies een toelaatbaar middel van nationale bescherming vormen. Het onderscheid tusschen toelaatbare en ontoelaatbare subsidies was een steek naar aanleiding van een dergelijke houding der Engelschen met betrekking tot contingentteeringen, maar het versterkte het pessimisme betreffende de vooruitzichten op overeenstemming. Britsche scheepvaartkringen zijn, aan den anderen kant, kritisch gestemd ten aanzien van de tegenvoorstellen ten gunste van „rationalisatie” der wereldscheepvaart, gedachtig aan de moeilijkheden, die de Noord-Atlantische Scheepvaartconferentie ondervindt.

Het Comité voor de organisatie van productie en afzet heeft geprofitteerd van de ervaringen van Sir Philip Cunliffe-Lister op het gebied van de tinrestrictie. Het heeft zijn rapport opgesteld omtrent de beginselen, waarop dergelijke schema's moeten berusten, en heeft het punt bereikt, waarop redelijke

hoop bestaat, dat men tot resultaten ten aanzien van suiker zal komen. De fundamentele moeilijkheid, om de inzichten van importeerende en exporteerende landen met elkaar in overeenstemming te brengen, is men echter nog niet te boven. Niettemin schijnt men, wat tarwe betreft, zich op weg naar een oplossing te bevinden, ondanks de buitengewone moeilijkheden bij rationalisatie van den uitvoer door de kunstmatig toegenomen binnenlandsche productie van een aantal importeerende landen, waarbij echter de Ver. Staten pressie uitoefenen door het dreigement om anders de overtollige voorraden op de markt te gooien.

Het Comité voor de circulatiebankpolitiek heeft alles op de kaart van den goudkernstandaard gezet (in tegenstelling tot de circulatie van gouden munten in het binnenlandsch verkeer) en op een dekking der bankbiljettencirculatie van 25 pCt., overeenkomstig de voorstellen van de gouddelegatie van den Volkenbond van drie jaar geleden. De ondervinding heeft echter geleerd, dat de bereidwilligheid om de reserves te *gebruiken* belangrijker is dan een bepaald percentage aan goud, dat men in de kluisen moet hebben. En de bereidwilligheid om die reserves te gebruiken, hangt af van de opvoeding van het publiek, dat het feit moet leeren begrijpen en waardeeren, dat de goudreserves *behooren* te schommelen, zoodat een terugvallen op die reserves geen aanleiding geeft tot verlies van vertrouwen in het binnenland.

In de discussie over buitenlandsche schulden verkreeg het voorstel van Chamberlain, dat meer organisaties als de British Council of Foreign Bondholders noodig waren, den steun, die het verdiende. Zijn waarschuwing aan debiteuren tegen een financiële politiek, die hun credit zou benadeelen, en zijn herinnering aan de noodzakelijkheid om het vertrouwen der beleggers te herstellen, werden echter door de vertegenwoordigers der debiteurenlanden koel ontvangen. Deze ontdekten, tot hun verwondering, dat de Conferentie er tot nu toe naar heeft gestreefd om de crediteuren te helpen hun achting voor zichzelf te herkrijgen, en zich zelfs als personen te beschouwen, die eenige rechten hebben. Tegelijkertijd is men in financiële kringen de meening toegedaan, dat de Britsche delegatie zeer hoopvol is ten aanzien van den omvang, waarin een bereikbare prijsstijging de positie der debiteurenlanden zal verbeteren. Men is het daar eens met de Amerikanen, dat een zekere „correctie” van de schulden noodzakelijk zal zijn. Zelfs al zouden de prijzen tot het peil van 1929 stijgen, dan zouden immers nog de moeilijkheden overblijven, waarmede de debiteuren toen hadden te kampen. Tenzij een grotere en meer algemeene verlaging der invoerrechten wordt bereikt dan waarop zelfs de optimisten hopen, of wel een zeer belangrijke stijging van buitenlandsche emissies plaats vindt, is het practisch zeker, dat betaling der schulden tot het vroegere niveau niet zal worden hervat.

Wanneer President Roosevelt inderdaad van plan is de Conferentie een kunstmatige belichting voor zijn vertegenwoordigers te verzekeren door een dramatisch voorstel ten gunste van een algemeene devaluatie, dan hebben de gebeurtenissen van de laatste week voor tooneeldécors gezorgd. De spelers zullen zich waarschijnlijk echter enkele voorloopige manoeuvres ten bate van hun positie veroorloven, voordat zij met de voorwaarden der stabilisatie zullen instemmen.

De wisselkoers tusschen Londen en New-York kan als van het hoogste belang worden beschouwd, niet alleen voor de betrokken landen, maar voor de geheele wereld. Al mogen theoretische berekeningen van de koopkracht bewijzen, dat de koers \$3,50 of \$3,75 behoort te zijn, wie kan zeggen, wat de koopkrachtpariteit geworden zal zijn, wanneer Amerika's programma van prijsherstel vruchten gaat dragen?

Een elastische overeenkomst om den koers op een punt tusschen \$4 en \$4,25 te houden, als voorbereiding voor een definitieven terugkeer naar het goud, verbonden aan eenige Amerikaansche concessies op het gebied van invoerrechten en — voor a.s. December — op dat der schulden, zou waarschijnlijk redelijk wel met de Engelsche belangen strooken. Daardoor zou ook een grondslag voor de stabilisatie van andere valuta's worden gelegd. En deze oplossing zou het voordeel hebben de Conferentie het plechtanker te geven, waaraan de discussies over andere punten zoozeer behoefte hebben.

Londen, 30 Juni 1933. GILBERT C. LAYTON.

DE ONTWIKKELING VAN HET VERBRUIK VAN BOTER EN MARGARINE IN 1932.

Het jongste Maandschrift van het Centraal Bureau voor de Statistiek bevat het overzicht van de margarineproductie in 1932, benevens de jaarlijksche cijfers omtrent de binnenlandsche consumptie van boter en margarine. Deze cijfers stellen ons in staat, het een en ander omtrent de ontwikkeling van het gebruik te concluderen, alsmede van den invloed der Crisis-Zuivelwet daarop.

De binnenlandsche consumptie van boter is in 1932 zeer hoog geweest, bedroeg niet minder dan 70,5 miljoen KG., hetgeen een recordconsumptie beteekent. Gedurende de jaren 1921/'25 was de gemiddelde jaarlijksche consumptie 44,5 miljoen KG. Zij steeg geleidelijk in de volgende jaren en was in 1930 op 51 miljoen KG. gekomen. Dat jaar was het eerste, waarin de boterprijs flink begon te dalen. Toen deze daling in 1931 aanhield, steeg het verbruik tot 58,5 miljoen KG. om in 1932 het bovenvermelde recordcijfer te bereiken.

Vanaf September 1932 wordt het wekelijksche verbruik van boter en margarine door de Crisis-Zuivel-Centrale opgegeven, zoodat wij hieruit een gemiddelde consumptie na invoering der Crisis-Zuivelwet kunnen berekenen. Volledig zijn deze gegevens niet, omdat geen cijfers gepubliceerd zijn omtrent het verbruik in Juli en Augustus 1932, de eerste maanden, dat deze wet van kracht is geweest. Wij hebben daarom moeten aannemen, dat dit verbruik nagenoeg hetzelfde is geweest als in de latere maanden van dat jaar. Bovendien moet men, bij deze berekening, in het oog houden, dat de gegevens der Crisis-Zuivel-Centrale niet het geheele verbruik omvatten, maar dat de boerenboter hier buiten valt. De productie van boerenboter bedroeg, volgens de schattingen der Rijkszuivelconsulenten, in 1932 ruim 5 miljoen KG. of 100.000 KG. per week, indien men aanneemt, dat deze hoeveelheid gelijkmatig over het gansche jaar werd geconsumeerd. Bovendien hebben niet alle zuivelfabrieken opgaven aan de Crisis-Zuivel-Centrale verstrekt. Een aantal kleine en zeer kleine bedrijftjes waren daartoe niet in staat. Ook hierom moet de consumptie, zooals die uit de cijfers der Crisis-Zuivel-Centrale volgt, een weinig naar boven worden afgerond.

Nu schommelde het wekelijksche verbruik van zuivere boter van September 1932 tot het einde van dat jaar, volgens de gegevens der C.Z.C. tusschen 665.000 en 862.000 KG. en bedroeg gemiddeld ca. 800.000 KG. Telt men hierbij de boerenboter op, en voegt men daarbij een kleine hoeveelheid voor de ontbrekende opgaven, voor gesmokkelde boter, enz., dan komt men tot een gemiddelde wekelijksche consumptie van maximaal 925.000 KG., of 24 miljoen KG. per half jaar. In de margarine werd 5,5 miljoen KG. verwerkt, volgens de officieele gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek. Het verbruik van zuivere natuurboter in de eerste helft van 1932 moet derhalve 70,5—24—5,5 of 41 miljoen KG. hebben bedragen, of gemiddeld bijna 1,6 miljoen KG. per week. *De catastrofale prijsdaling van boter had tot*

gevolg, dat nagenoeg de geheele productie in het binnenland werd verbruikt.¹⁾

Men mag, zonder groote fout, aannemen, dat ongeveer alle in margarine verwerkte boter na invoering van de Crisis-Zuivelwet, dus in de tweede helft van 1932, voor dit doel is gebruikt. Volgens de gegevens der Crisis-Zuivel-Centrale was het gemiddelde van deze hoeveelheden 247.000 KG. per week in het vierde kwartaal van 1932 en 248.000 KG. per week in het eerste kwartaal van 1933. Gedurende het derde kwartaal van 1932 moet derhalve minder boter vermengd zijn, daar een gemiddelde van 247.000 KG. over 26 weken reeds een totale hoeveelheid van meer dan 6 miljoen geeft. Waarschijnlijk moet de margarinevoorraad, die op 1 Juli 1932 aanwezig was als onvermengde margarine, in rekening worden gebracht, zoodat bijmenging in 1932 slechts gedurende 22 à 23 weken heeft plaats gevonden. Nadat men algemeen tot menging was overgegaan bedroeg de totale wekelijkse boterconsumptie derhalve 925.000 KG. zuivere boter en 248.000 KG. in margarine verwerkte boter, dus in totaal ruim 1.170.000 KG. per week, nog altijd veel minder dan de bijna 1,6 miljoen KG., die wekelijks waren verbruikt vóór de invoering der Crisis-Zuivelwet. Deze vermindering heeft het denkbeeld doen postvatten, dat ons land te veel boter produceerde, en dat daarom de melkproductie moest worden verminderd.

De cijfers bewijzen, dat er niet eenvoudig een overgang van het verbruik van boter naar margarine heeft plaats gevonden. Immers, bij een zoo sterken achteruitgang van het zuivere boterverbruik na den invoer van de Crisis-Zuivelwet, van bijna 1,6 miljoen tot ten hoogste 925.000 KG. per week, is het verbruik van margarine niet toegenomen. De binnenlandsche margarineconsumptie bedroeg in 1932 55 miljoen KG., of gemiddeld 1060 ton per week. Dit is de consumptie van de verkochte margarine, dus inclusief de daarin gemengde boter. Volgens de gegevens der Crisis-Zuivel-Centrale was het margarineverbruik in het vierde kwartaal van 1932 gemiddeld 1013 ton per week en in het eerste kwartaal van 1933 gemiddeld 1038 ton per week. Het verschil met de eerste helft van 1932 is te klein, om daaruit definitieve conclusies te kunnen trekken. Op een vermeerdering van het margarineverbruik wijzen deze cijfers echter in geen geval, eerder op een achteruitgang.

In de eerste helft van 1932 bedroeg het wekelijkse gebruik van boter en margarine tezamen ruim 2,6 miljoen KG., in de laatste helft ongeveer 1,95 miljoen KG.

Nu men zich van de algemeene ontwikkeling der consumptie door de prijsbeïnvloeding tengevolge van de Crisis-Zuivelwet op deze wijze een denkbeeld heeft kunnen vormen, is het van belang om na te gaan, welke uitwerking de verhooging van het mengpercentage van boter in margarine tot 40, dat vanaf 1 April wordt toegepast, heeft gehad. Het Maandschrift van het C.B.S. geeft de cijfers van April en Mei. Daaruit blijkt, dat het boterverbruik om hetzelfde peil van de vorige maanden blijft schommelen, terwijl het verbruik van margarine scherp is gestegen sinds April, en wel van ca. 1040 ton tot ca. 1200 ton per week. Deze plotselinge stijging kan niet anders worden verklaard dan door het feit van een belangrijke overgang van het verbruik van boter naar dat van margarine, of wel door een dergelijke overgang van andere vetten naar margarine. Daar echter van vermindering van het boterverbruik niets

¹⁾ Wij nemen aan, dat de boterproductie in de eerste helft van 1932 gelijk is geweest aan die in de tweede helft, en dus ruim 42 miljoen KG. heeft bedragen (totale productie in 1932 was 84,2 miljoen KG.). Het uitvoersaldo (netto) bedroeg gedurende die periode slechts iets meer dan 4 miljoen KG., zoodat — met het oog op aanwezige koelhuisvoorraden — een consumptie van 41 miljoen KG. mogelijk is geweest en nagenoeg de geheele productie uitmaakt.

blijkt is de eerste oplossing zonder meer niet te aanvaarden, en komt men tot de conclusie, dat de maatregelen, die tegelijk met verhooging van het mengpercentage genomen zijn ter belasting van andere eetbare vetten, het verbruik daarvan hebben doen verminderen en dat van margarine ten goede zijn gekomen. Nu wij dit feit hebben kunnen constateeren, volgt omgekeerd hieruit, dat verleden jaar vermoedelijk het verbruik van andere eetbare vetten is gestegen ten nadeele van dat van margarine.

Tengevolge van deze maatregelen zou het wekelijkse boterverbruik in ons land thans bedragen ca. 925.000 KG. aan zuivere boter en ca. 450.000 KG. aan boter, die in margarine wordt verwerkt, dus tezamen 1.375.000 KG. per week, of 71 miljoen KG. per jaar. Dientengevolge is de consumptie tot op het niveau van 1932 verhoogd. Daar de boteruitvoer dit jaar zich gunstiger schijnt te ontwikkelen dan in het afgelopen jaar, (tot einde Mei waren dit jaar reeds 12,9 miljoen KG. bruto uitgevoerd tegen 7,3 miljoen KG. in dezelfde periode van 1932), mag men voor 1933 op een uitvoer van ca. 20 miljoen KG. netto rekenen, en dus op een uitvoersaldo van ca. 17 miljoen KG. Zelfs wanneer de boterproductie dit jaar nog iets groter blijkt te zijn dan in 1932, toen ruim 84 miljoen KG. werd geproduceerd, zou men nog in staat zijn de geheele hoeveelheid weg te werken.

Herhaaldelijk is er dezerzijds op gewezen, dat de prijsverhoudingen, door de Crisis-Zuivelwet tot stand gebracht, belemmerend werkten op de consumptie. Thans schijnt men er echter in geslaagd te zijn de vermindering van het boterverbruik te compenseeren. Als conclusie van de boven gegeven cijfers mogen wij wel daaraan toevoegen, dat die compensatie het gevolg is van de jongste maatregelen, waardoor een deel der consumenten, die naar het verbruik van andere vetten dan boter en margarine was overgegaan, thans weer ertoe is gebracht tot de vroegere wijze van consumptie terug te keeren. Men heeft dus de boterproductie beschermd en geholpen door ten aanzien van allerlei andere vetten, behalve margarine, vermoedelijk hoofdzakelijk bak- en braadvetten van dierlijken aard, den afzet te bemoeilijken. Wij willen hierop geen critiek uitoefenen, zijn integendeel dankbaar, dat het tenslotte is gelukt, afzetmogelijkheid te vinden voor alle boter, die met de tegenwoordige veestapel in ons land wordt geproduceerd. Of deze steun aan de boter misschien later klachten van diverse vetproducenten zal uitlokken en, eventueel, den afzet van slachtvee zal bemoeilijken, dient de practijk uit te wijzen. In het laatste geval zou daardoor de veestapel op minder dan normale wijze afnemen, daar het slachten zou worden ingekrompen. Dit zijn echter gevolgen, die niet in den loop van een paar maanden aan het licht komen, maar eerst na een langere periode.

Volledigheidshalve dient hier nog gewezen te worden op de gegevens van het Officieel Orgaan van den Alg. Ned. Zuivelbond, gepubliceerd in het nummer van 21 Juni 1933. Deze bond krijgt maandelijks van 50 aangesloten fabrieken, die geacht kunnen worden den grootsten boter afzet aan particulieren te hebben, gegevens omtrent dien verkoop, die met de hoeveelheden gedurende de overeenkomstige maanden van vorige jaren worden vergeleken.

De cijfers van de F.N.Z. zouden erop wijzen, dat het boterverbruik gedurende de maanden April en Mei 1933 belangrijk is verminderd, een feit, dat in tegenspraak is met de officieele gegevens, die in de Ned. Staatscourant worden gepubliceerd. Verklaarbaar wordt deze afwijking misschien eenigszins, doordat de F.N.Z. het verbruik vergelijkt met de overeenkomstige maand van 1928. In dat jaar, toen de normale prijschommelingen nog voorkwamen, kan er een seizoenstoening van het boterverbruik zijn opgetreden, die thans achterwege blijft, omdat de binnenlandsche prijs nu, met behulp van den toelag, constant wordt gehouden.

Het is niet waarschijnlijk, dat het boterverbruik de laatste maanden belangrijk is achteruit gegaan, omdat de Crisis-Zuivel-Centrale in dit opzicht voorzorgen heeft genomen. Bij de verhooging van het mengpercentage tot 40 deelde de leider dier Centrale, de heer Bückmann, reeds mede, dat de margarineproducenten ervoor gewaarschuwd waren om hun debiet niet te vergrooten ten koste van natuurboter. Thans is aan het licht gekomen op welke wijze men daarvoor heeft gezorgd. De fabrikanten, die de boter en margarine mengen, zijn ertoe gebracht om zich te verbinden niet meer margarine te verwerken dan gedurende de periode, dat het mengpercentage 25 bedroeg. Daar de C.Z.C. nauwkeurig op de hoogte wordt gehouden van de hoeveelheden, die worden vermengd, is controle op nakoming dezer belofte mogelijk.

Door deze overeenkomst tusschen fabrikanten en Crisis-Zuivel-Centrale is de margarineproductie dus practisch gecontingenteerd. Het feit, dat er meer margarine wordt aangevraagd dan de fabrieken op grond van deze afspraak kunnen leveren, wijst er wel op, dat de tendenz van een verderen overgang van boter naar margarine bestaat. Men heeft dus deze consequentie van de verhooging van het mengpercentage wel voorzien, maar tijdig de noodige tegemaatregelen genomen.

De komende maanden zullen nu aan het licht brengen, of dit verbruik van boter, dat thans bereikt is, gehandhaafd kan worden, en of daardoor de mogelijkheid wordt geschapen om deze abnormale jaren door te komen en den veestapel op peil te houden.

I. A. BAARS.

Naschrift. Toen dit artikel reeds gezet was, lazen wij in het Algemeen Handelsblad het bericht, dat het mengpercentage van boter in de margarine weer van 40 op 25 was verminderd. Dit werd ons door de C.Z.C. bevestigd, terwijl wij voorts vernamen, dat de hoeveelheid en de prijs van de voor consumptie beschikbare margarine onveranderd blijft. Er blijkt dus inderdaad momenteel een tekort aan boter te bestaan, gelijk uit bovenstaande cijfers volgt, vooral wanneer men in aanmerking neemt, dat de boterexport vermoedelijk eenige millioenen KG. hooger zal zijn dan wij op uiterst voorzichtige wijze hebben geschat. Wij mogen het als een geluk voor onze vee-teelt beschouwen, dat ons land in staat blijkt te zijn om, zij het met behulp van overheidsingrijpen, alle geproduceerde boter, die niet wordt uitgevoerd, te consumeeren.

A. B.

DE WERELDPRODUCTIE VAN TARWE. ¹⁾

De omvang der productie is, zooals vanzelf spreekt, van grooten invloed op de vorming van den tarweprijs. Werkelijk beheerscht wordt die echter niet door de productie op zichzelf, doch door de verhouding tusschen productie en verbruik, al hebben dan de laatste jaren eenerzijds de vele Europeesche invoerbelemmeringen en anderzijds de pogingen in sommige groote productielanden om de prijzen te brengen op een hooger dan het door de verhouding tusschen productie en verbruik gerechtvaardigde peil, een vrije prijsvorming tegengewerkt.

In een beschouwing omtrent de wereldproductie van tarwe past in de eerste plaats de opmerking, dat die vóór den oorlog gewoonlijk ruim 100 millioen ton van 1000 KG. per jaar bedroeg. Zoo was het gemiddelde der jaren 1909 tot 1913 109 millioen ton, waarvan Europa zonder Rusland er 37 millioen voortbracht, en Rusland 20 millioen. Daarop volgden de Ver. Staten met iets minder dan Rusland, terwijl Canada, Argentinië en Australië in die jaren gemiddeld een gezamenlijke opbrengst hadden van 11.8 millioen ton.

De wereldoorlog heeft in die verdeling van den

¹⁾ Het volgende is een beknopte weergave van de rede, die de heer Schilthuis op de Nederlandsche Landbouwweek te Wageningen heeft gehouden: (Red.).

tarweverbouw onder de voornaamste productiegebieden groote wijzigingen doen ontstaan, evenals ook van de sterke belemmeringen van den invoer en eigenlijk van alles wat de hevige daling van den tarweprijs en van de prijzen der andere graansoorten heeft teweeggebracht, de oorsprong ligt in den wereldoorlog.

Gedurende den oorlog was de tarweproductie in Europa sterk verminderd. Waar de strijd woedde kwam natuurlijk niets van de bewerking van den bodem en elders leed de productie onder gebrek aan arbeidskrachten, meststoffen en zaaigraan, terwijl een aantal der oorzaken van productie-vermindering zich niet alleen in de oorlogvoerende, doch ook in de neutrale, landen lieten gevoelen. In Rusland werd het verschijnsel nog versterkt door de revolutie en den burgeroorlog van de laatste oorlogsjaren en daarna.

De vermindering in Europa heeft geleid tot uitbreiding der productie in buiten-Europeesche landen. Bij de Britsche dominions, Canada en Australië, drong het Moederland sterk op vermeerdering aan voor de voorziening van Engeland en zijn bondgenooten en directe oorlogs-overwegingen brachten ook in de Ver. Staten vermeerdering der tarweproductie teweeg. De in dien tijd zeer hoge prijzen en het groote voordeel, dat de tarwe-verbouw opleverde, droegen daartoe natuurlijk het hunne bij, ook in niet-oorlogvoerende landen als Argentinië.

Toen de oorlog voorbij was, is de productie der overzeesche landen zich op het verhoogde peil blijven handhaven. De afzet bleef eerst nog bevredigend tot stand komen, omdat de verbouw in Europa zich slechts langzaam herstelde en in het bijzonder, omdat Rusland zijn oude taak van tarwe-exporteur nog niet hervatte. In 1909 tot 1913 had Rusland gemiddeld 4¼ millioen ton tarwe per jaar uitgevoerd en als daaraan definitief een einde was gekomen, zou inderdaad de meerdere productie der overzeesche landen althans voor een aanmerkelijk deel gerechtvaardigd zijn. In het bijzonder in Canada en de Ver. Staten maakte men zich in de overtuiging, dat Rusland niet meer als uitvoerland zou optreden, op dit punt in het minst niet ongerust; zelfs niet, toen in het seizoen 1923/1924 een overigens weinig belangrijke hoeveelheid graan uit Rusland werd uitgevoerd. Vooral in Amerika was dan ook de schrik groot, toen Rusland uit zijn flinken oogst van 1925 2 millioen ton graan, waarvan 730.000 ton tarwe, uitvoerde. In vergelijking met de vooroorlogse jaren was dat slechts weinig en de prijsdaling, die deze uitvoer aan de wereldmarkt veroorzaakte, was nog niet groot. Erger stond het daarmee in het volgende seizoen na den grooten Russischen oogst van 1926. Van de Russische uitvoeren uit dien oogst bestond 1.2 millioen ton uit tarwe en 400.000 ton uit rogge. Het totaal was ook ditmaal echter weinig meer dan 2 millioen ton en toen in de twee volgende jaren de Russische oogsten tegenvielen en er slechts zeer weinig Russisch graan naar West-Europa kwam, herstelden de prijzen zich en verdween in de overzeesche productielanden de ongerustheid. Zelfs was men gedurende de internationale besprekingen over het tarwe-vraagstuk, die in 1927 hebben plaats gehad, van gevoelen, dat er vooral voor gezorgd moest worden, dat de tarweproductie gelijken tred zou houden met de toeneming der bevolking, opdat men niet door een tekort zou worden verrast.

Toch bestond er toen voor ongerustheid omtrent de kans op te groote tarweproductie wel degelijk aanleiding, zelfs als de Russische concurrentie uitbleef. Aan stemmen in die richting werd echter uitermate weinig gehoor geschonken.

Waarom dat toen reeds van een zekere lichtzinnigheid getuigde, leert het volgende. Als werkelijk Rusland zijn uitvoer niet hervatte, zou er jaarlijks een tekort van 4 à 5 millioen ton tarwe door de andere uitvoerlanden aangevuld moeten worden en misschien nog iets meer wegens den bevolkingsaan-

was, al was toen reeds bekend, dat die wegens verandering van levensgewoonten en later ook door verminderde koopkracht, nu niet beslist een overeenkomstige vermeerdering van het tarwegebruik met zich behoefde te brengen. Nu was intusschen in Canada, de Ver. Staten, Argentinië en Australië de uitbreiding der productie nog voortgegaan en in 1927 overtrof de opbrengst in deze landen tezamen het gemiddelde van 1909/1913 met niet minder dan 17½ miljoen ton. Weliswaar was in Europa zonder Rusland de productie toen nog 2½ miljoen ton kleiner dan vóór den oorlog, welk tekort eveneens door de vermeerdering van de overzeesche landen moest worden goedge maakt, doch ook dan nog bleef er boven het verbruik een groote hoeveelheid beschikbaar.

Van den achterstand der Europeesche tarweproductie van 1927 in vergelijking met de vooroorlogse jaren kwam 1.3 miljoen ton voor rekening van Frankrijk, 500.000 ton van Duitschland. Na 1927 is die achterstand snel ingehaald, want in 1929 heeft de Fransche opbrengst het gemiddelde van 1909—1913 aanmerkelijk overtroffen en in 1930 was ook in Duitschland de hoeveelheid uit die tijden weer bereikt. Intusschen hadden de overzeesche landen hun vermeerderde productie gehandhaafd en in Australië is die zelfs op aansporing der regeering van 1927 tot 1930 nog met 2.3 miljoen ton vermeerderd. De Australische regeering meende van een uitbreiding van den tarwe-uitvoer verbetering te mogen verwachten van de betalingsbalans, welke haar zorg baarde en loofde daarom een flinke teeltpremie uit, die inderdaad de zoeven genoemde vermeerdering der productie mogelijk maakte. Door dit alles was in 1930 de geheele tarwe-opbrengst der wereld behalve Rusland reeds 17 miljoen ton grooter dan in 1909—1913, en naarmate die vermeerdering tot stand kwam, werd de toestand voor de tarwe-producenten langzamerhand onrustbarend. Reeds was in 1929 het prijspeil sterk gedaald, en de ongerustheid, die daardoor werd veroorzaakt, uitte zich het eerst in de Ver. Staten. Zij leidde daar in Juni 1929 tot de oprichting van den Federal Farm Board, die tot taak kreeg de prijzen van een aantal landbouwproducten, waaronder ook tarwe, zoogenaamd te stabiliseeren, waarmee dan in den Amerikaanschen gedachtengang prijsopdrijving bedoeld was. De Board kreeg daartoe de beschikking over eenige honderden miljoenen dollars. Dergelijke plannen hadden ook de samenwerkende producenten-coöperaties in Canada, die daartoe de Tarwe-pool oprichtten. Beide organisaties (de Farm Board door bemiddeling van de door hem opgerichte Grain Stabilisation Corporation) hebben gedurende eenige jaren operaties van ongekenden omvang in tarwe op touw gezet. Zij kochten op enorme schaal tarwe, ten einde de prijzen op te drijven tot een peil, dat hun redelijk voorkwam. De speculatie nam een omvang aan als nog nooit in de geschiedenis van den graanhandel was vertoond en steeds hoopten in de Ver. Staten en in Canada de op deze wijze achtergehouden voorraden zich op. De Tarwe-pool werd tot het financieren dezer operaties in staat gesteld door de Canadeesche banken, die de aangroeiende tarwe-voorraden als onderpand aanvaardden. Zoowel voor Farm Board als voor Tarwe-pool is deze onderneming op een groote mislukking uitgelopen. Beide namelijk hebben er zich niet genoeg rekenschap van gegeven, dat men wel door middel van groote aankopen de prijzen kan opdrijven, doch dat men, om daarvan te profiteren, op het verhoogde prijspeil ook koopers voor zijn product dient te vinden. Dat nu is juist niet gelukt. Aanvankelijk was men vooral in Canada vol goeden moed wegens de overtuiging, dat Europa de glutenrijke Canadeesche tarwe niet kon ontberen en die dus ook tot de hooge prijzen wel koopen zou. Dat nu deed Europa, minder kieskeurig geworden door het gedwongen meerdere gebruik van Europeesche zachte tarwe (invoerbelemmering, maalgewonen etc.), slechts

in beperkte mate en de eenigen, die van de speculaties van Farm Board en Tarwe-pool hebben geprofiteerd, waren Argentinië en Australië, die van hun oogsten 1929 en 1930 met graagte hun tarwe naar Europa verkochten voor prijzen, die door de Noord-Amerikaansche operaties waren opgedreven, doch die men in de Ver. Staten en Canada niet redelijk achtte.

Volkomen spaak liep de onderneming voor beide landen, toen Rusland in 1930 een grooten oogst bleek te hebben en daarvan in het seizoen 1930/1931 5½ miljoen ton graan exporteerde, waarvan 3 miljoen ton tarwe. Reeds waren in de eerste helft van het jaar de tarweprijzen wegens de zich in Noord-Amerika ophoepende voorraden en de geringe West-Europeesche vraag nogmaals aanmerkelijk gedaald, maar toen Rusland zich steeds sterker als uitvoerland deed gelden, werd de prijsdaling steeds onrustbarend. Er bestaat echter geen aanleiding om op grond van die daling der graanprijzen in het bijzonder verwijten te richten tot Rusland. De Russische graanuitvoeren bleven ook in 1930/1931 nog ver beneden de 10 miljoen ton van de vooroorlogse jaren en toen die uitvoer aanving was de markt reeds in den grond bedorven door de overdadige productie der overzeesche landen, tezamen met de speculaties van Farm Board en Tarwe-pool. Wel hebben de Russische aanvoeren den druppel gevormd, die den emmer heeft doen overloopen, doch Rusland deed niet meer dan een vroeger steeds vervulde, doch tijdelijk opgegeven, rol gedeeltelijk hervatten. De hevige prijsdaling van den winter van 1930/1931 heeft de topzwaar geworden organisatie van de Canadeesche Tarwe-pool doen ineensstorten met hevige verliezen voor den Canadeeschen landbouwer en de Canadeesche Staatskas, die zich gedwongen had gezien om via de provinciale regeeringen de banken eene garantie voor de terugbetaling der op de tarwe-voorraden voorgesloten gelden te verschaffen. Alom had die prijsdaling een verontrustenden invloed op den landbouw en in het bijzonder de overwegend agrarische landen van Oostelijk en Zuid-Oostelijk Europa (Polen, Roemenië, Bulgarije, Zuid-Slavië, Hongarije) kwamen daardoor al spoedig in ernstige moeilijkheden.

Na een aantal conferenties in diverse Oost-Europeesche hoofdsteden, werd mede op het verzoek dier Donaulanden in Maart/April 1931 te Rome een tarweconferentie gehouden onder de leiding van het daar gevestigde Internationaal Landbouw-Instituut, waar vrijwel alle tarwe verbouwende landen der wereld vertegenwoordigd waren en waar middelen zouden worden uitgedacht om de prijsdaling te keeren en de tarweprijzen weder op een loonend peil te brengen. Velerlei plannen zijn te Rome te berde gebracht, doch geen enkel daarvan vond algemeene of zelfs ook maar veelzijdige instemming. Het meest trok nog de wensch der Donaulanden naar preferentieele douanebehandeling en preferentieelen aankoop van hun graan door West-Europa de aandacht, doch algemeen was de tegenstand van de overzeesche exportlanden, waarbij Rusland zich aansloot. Aan eigenlijke pogingen tot herstel van het evenwicht tusschen productie en verbruik, welks verstoring juist de crisis had teweeggebracht, werd nauwelijks aandacht gewijd en van beperking der productie met het herstel van dat evenwicht als doel, wilde vrijwel niemand weten. Zoo ging deze conferentie uiteen zonder tastbare resultaten en zelfs zonder aanwijzingen te hebben verschaft, dat die spoedig te verwachten zouden zijn. De gedachte, dat de crisis slechts kan worden overwonnen, wanneer alle naties samenwerken, en dat het voor ieder land onmogelijk is om door middel van een economisch nationalisme een eiland van welvaart te vormen in een oceaan van crisis, liet zich daar in het minst niet gelden. Deze afkeer van samenwerking, gepaard aan eenige opoffering van eng nationale afzondering, in het gezamenlijk en daardoor ook in het eigen belang, is het standpunt

der naties ten aanzien der tarweproductie ook in de volgende jaren blijven beheerschen.

Een herstel van het evenwicht tusschen productie en verbruik hebben een aantal Europeesche landen wel binnen eigen grenzen nagestreefd door middel van invoerbelemmeringen en anderszins, maar de landen met een productie-overschot kunnen langs dezen weg geen verbetering bereiken. In slechts weinig van zulke landen is de regeering financieel bij machte, den producent ter hulp te komen door middel van een bijslag op den prijs of dergelijken directen steun. Slechts Australië houdt dat systeem nog vol, doch zelfs in Amerika heeft men uit financiële overwegingen er een einde aan moeten maken en den Farm Board zijn prijsopdrivings-pogingen laten staken. Wat den oogst van 1932 aangaat, is de landbouwer in de Ver. Staten practisch aan zijn lot overgelaten. Een werkelijk gevaar voor de grondslagen der samenleving vormt die onmacht om den landbouwer bij te springen, tot nog toe in het bijzonder in de agrarische staten van Zuid-Oostelijk Europa. Het lapmiddel der nationale afsluiting kan in die uitvoerlanden niet worden toegepast, middelen tot financiële steun zijn niet aanwezig en slechts internationaal herstel van het evenwicht tusschen productie en verbruik kan er redding brengen. Zonder beperking der productie zal dat herstel niet tot stand te brengen zijn en tot dusverre zijn de op dit gebied bestaande wanverhoudingen nog steeds verscherpt, tot op 1 Augustus 1932 het in het nieuwe seizoen overgaande overschot van tarwe groter was dan ooit tevoren en de voor de invoerlanden beschikbare tarwevoorraad overeenkwam met den geheelen gezamenlijken import dier landen in het seizoen 1932/1933. De hevige invoerbelemmeringen in de meeste dier invoerlanden met als gevolg verhooging der productie, heeft reeds een vermindering van hun jaarlijkschen import van 17 op 12 miljoen ton teweeggebracht. De tarweproductie van Europa zonder Rusland steeg van 33 miljoen ton in 1926 tot 40½ miljoen in 1932.

De eerste stap tot beperking der productie in wereldverband, het allereerste middel, dat ter verkrijging van een herstel van het evenwicht onmisbaar is, zal nu eindelijk worden toegepast in de Ver. Staten, waar die beperking het belangrijkste onderdeel vormt van de maatregelen tot steun aan den landbouw, tot welker toepassing president Roosevelt onlangs gemachtigd is. Niet op overwegingen van internationale samenwerking is men in Amerika eindelijk besloten tot beperking der tarweproductie, doch uitsluitend met de bedoeling van verdere economische afsluiting van de buitenwereld, maar toch vermeerdert deze ommekeer in de Amerikaansche methodes de kans op algemeene productiebeperking in de groote productielanden. De onderhandelingen, die daartoe te Londen worden gevoerd tusschen de Ver. Staten, Canada, Argentinië en Australië vorderen weliswaar slechts langzaam en men is over haar verloop tot nog toe weinig optimistisch (vooral wegens de geringe toeschietelijkheid van Australië) maar eenige kans op resultaten schijnt er toch wel te bestaan, en die zullen dan van zeer groote beteekenis kunnen zijn bij de verdere ontwikkeling en, laat ons hopen, geleidelijke verzachting der wereldcrisis. Van de resultaten van den graanverbouw toch is een zoo groot gedeelte van de bevolking der aarde afhankelijk en de tarwecultuur vervult daarbij zulk een groote rol, dat een wijken der crisis nauwelijks verwacht kan worden, zoolang de tarwecultuur niet op weg is, weder als vroeger, een loonend bedrijf te worden. Vermeld dient hier echter nog te worden, dat de overzeesche uitvoerlanden, die tenslotte met hun groote uitvoeroverschotten aan tarwe de markt beheerschen, en waarbij, naar verwacht mag worden, ook Rusland zich wel zal aansluiten, nauwelijks tot productiebeperking zullen overgaan, zoolang niet de Europeesche landen, die zoo sterk den invoer van

tarwe belemmeren, zich verbinden, een redelijke hoeveelheid overzeesche tarwe af te nemen. Het heeft er niet veel van, dat zij daartoe gemakkelijk te bewegen zullen zijn, doch laat ons hopen, dat een meer en meer doordringend besef van de noodzakelijkheid van samenwerking en de algemeene onderlinge economische afhankelijkheid ook op dit punt tot overeenstemming zal leiden.

JAN SCHILTHUIS.

BALTIC AND INTERNATIONAL MARITIME CONFERENCE.

Na gedurende twee jaren van het houden eener algemeene vergadering te hebben afgezien, zijn dezer dagen de leden van de Baltic and International Maritime Conference wederom te Kopenhagen bijeengekomen. Vond in de in 1930 gehouden vergadering de gedruktheid over de ongunstige bedrijfsomstandigheden nog eenigszins een tegenwicht in de feestvreugde wegens de viering van het 25-jarig bestaan, ditmaal viel nergens een lichtstraal te ontdekken, welke de sombere stemming, waarin de reeders thans hun belangen hebben te bespreken, zou kunnen doorbreken. Integendeel de hoop, dat het zou mogen gelukken voor de rationalisatiegedachte eindelijk steun bij de Britsche reeders te vinden, was zoo juist de bodem ingeslagen. Voor eenigen tijd had een delegatie van de Baltic Conference een dringend beroep op de Britsche Chamber of Shipping gedaan om zich aan het hoofd te stellen van een actie tot het doorvoeren van een plan tot rationalisatie van de scheepvaart; slechts indien Engeland de leiding nam, kon een gunstig resultaat worden verwacht. De Chamber of Shipping benoemde hierop een Commissie van voorstanders van rationalisatie met opdracht een of meerdere plannen te ontwerpen, welke tot beperking van het surplus aan tonnage zouden kunnen leiden. Binnen betrekkelijk korten tijd kwam deze Commissie met haar arbeid gereed en bracht een tweetal voorstellen ter tafel, een betreffende een op nationale leest geschoeid sloopplan en een beoogende internationale oplegging. Beide plannen zouden gefinancierd worden door heffing van een recht van alle binnenkomende schepen in de havens der deelnemende landen; slechts hiertoe zou de medewerking der regeeringen noodig zijn, overigens zou de regeling geheel door reeders vrijwillig ten uitvoer kunnen worden gebracht, zonder eenigen dwang om schepen te sloopen of op te leggen.¹⁾

Alvorens de plannen nader uit te werken, werd over den opzet de meening van alle Britsche reeders ingewonnen. Het resultaat van deze rondvraag werd te Kopenhagen bekend gemaakt: de groote meerderheid van de trampreeders bleek bereid beide plannen te ondersteunen, de lijnrederijen spraken zich evenwel in meerderheid hiertegen uit, de Liverpoolsche reedersvereniging, welke geheel gevormd wordt door groote lijnmaatschappijen, verklaarde uitdrukkelijk ieder rationalisatieplan als onuitvoerbaar en onwenselijk van de hand te wijzen.

Hiermede was het pleit beslist. Andermaal hebben machtige Engelsche scheepvaartgroepen een poging, welke de internationale scheepvaart voor verdere verliezen zou kunnen behoeden, tot mislukking gedoemd. De tegenstanders vleien zich met de hoop, dat zij, na hun mededingers door moordende concurrentie tot ondergang te hebben gebracht, des te sterker uit den strijd zullen te voorschijn komen, doch zien voorbij, dat overal de Regeeringen ingrijpen en de financiële hulpmiddelen van den Staat aanwenden om de nationale rederijen staande te houden. Met een merkwaardige kortzichtigheid denkt men van Britsche zijde door het voeren eener hardnekkige campagne andere landen tot afschaffing van het subsidiestelsel

¹⁾ Zie over het plan van de Chamber of Shipping het artikel van den heer C. Vermey „Scheepvaart-problemen” in het nummer van 28 Juni jl.

te kunnen bewegen zonder zelve bereidheid tot internationale samenwerking te toonen, of het recht van andere landen om haar eigen scheepvaart tot ontwikkeling te brengen te erkennen. Toch zal een oplossing van het scheepvaartvraagstuk alleen te bereiken zijn door het een aan het ander te verbinden. Thans wordt het eene land na het andere gedwongen verdere steunmaatregelen ten behoeve van de scheepvaart te nemen en ongetwijfeld zal het dezen weg verder opgaan, indien men er niet in kan slagen door beperking der tonnage de scheepvaart weder op een gezonde basis te brengen.

Gezien het gebrek aan voldoende medewerking uit Engeland, zonder welks steun over uitvoering van een rationalisatieplan niet te denken valt, had het geen zin voor de Baltic Conference over dit vraagstuk nog uitvoerige besprekingen te houden. Ook andere plannen tot rationalisatie der tonnage, o.a. een van Nederlandsche zijde ingediend voorstel tot beperking van den nieuwen aanbouw van schepen, moesten als niet opportuun voorshands ter zijde worden gelegd.

Wel daarentegen sprak de Conference zich opnieuw uit over subsidies en andere beschermende maatregelen. In de desbetreffende resolutie wordt verklaard, dat de huidige depressie in den wereldhandel en als gevolg hiervan de rampzalige werkloosheid van millioenen arbeiders in belangrijke mate veroorzaakt is door de kunstmatige belemmeringen, welke in tal van landen aan den handel in den weg worden gelegd; dat de politiek van subsidieverleening aan scheepvaart en scheepsbouw even nadeelig op het internationale handelsverkeer werkt als hooge tarieven, exportpremies, deviezenregelingen, contingentieeringen en soortgelijke maatregelen; dat het daarom van groote beteekenis is, dat aan deze politiek een einde wordt gemaakt, omdat uit kracht van navolging of door economische pressie meer en meer landen — die overigens een politiek van redelijken vrijhandel en open deur pleegden te volgen — gedwongen worden tot beschermende maatregelen hun toevlucht te nemen; dat dit in het bijzonder geldt voor scheepvaartsubsidies, waar de scheepvaart, die van nature het meest internationale bedrijf vormt, zich dreigt te ontwikkelen tot een regeeringszaak, die in haar bestaan van overheidssteun afhankelijk is; deze meening worde met nadruk ter ernstige overweging onder de aandacht gebracht van de Monetair en Economische Wereldconferentie en van de verschillende Regeeringen.

Ten aanzien van deze resolutie werd van Fransche zijde gewezen op het onderscheid tusschen subsidies, die een defensief en subsidies, die een offensief doel beoogen. Natuurlijk zouden de Fransche subsidies slechts een defensief karakter dragen!

Een Duitsche reeder bracht terecht naar voren, dat men onder de huidige monetair en economische omstandigheden bij de beoordeeling van den staatssteun aan de scheepvaart met de groote verschillen, welke er in de exploitatiekosten naar gelang van de vlag van het schip bestaan, niet over het hoofd mag zien. Zonder een zekere egalisatie in den loon- en levensstandaard der belangrijkste zeevarende naties zal men niet tot algeheele opheffing van het subsidiesysteem kunnen komen. Een scherp onderscheid dient dan ook te worden gemaakt tusschen oneconomische subsidies, welke schepen in de vaart brengen of houden, die zonder staatssteun nimmer te exploiteeren zouden zijn en subsidies, welke uit economischen noodzaak tijdelijk moeten worden verleend, teneinde de nationale vlag niet door schepen, waarvan tengevolge van abnormale omstandigheden de exploitatiekosten lager zijn, van de wereldzeeën te zien verdrijven.

Het is duidelijk, dat het subsidievraagstuk niet op te lossen is buiten verband met de algemeene economische en monetair vraagstukken, waarvoor de Wereldconferentie te Londen zich gesteld ziet. Deze Conferentie werd begrijpelijkerwijze herhaaldelijk op den voorgrond geplaatst.

In zijn openingsrede noemde de Voorzitter der Conference, de heer W. A. Souter (Newcastle-on-Tyne) de reparatie- en oorlogsschulden een der hoofdoorzaken van de huidige ontwrichting van den handel, omdat zij geleid hebben tot een opeenhooping van goud in enkele weinige landen en betaling in goederen en diensten niet mogelijk is gebleken. Het grootste nadeel is aan den wereldhandel berokkend door de enorme daling van de groothandelsprijzen, welke de verhouding tusschen crediteur en debiteur zoowel op internationaal en nationaal als op particulier gebied volkomen heeft verstoord. Met klem werd daarom door den president een zoodanige prijsstijging bepleit, dat men zijn schulden weder met dezelfde hoeveelheid goederen zal kunnen betalen als ten tijde, dat men de schuld aanging.

Van het verlangen, dat de Wereldconferentie in deze uitkomst moge bieden, getuigt de resolutie, welke kort na het uitspreken van de rede van den president werd aangenomen. In deze resolutie wenscht de Conference de delegaties ter Economische Wereldconferentie alle mogelijk succes bij de beraadslagingen, welke ten doel hebben de financiële handelsrelaties tusschen de volkeren te verbeteren en den wereldhandel te herstellen en spreekt als haar meening uit, dat afschaffing van deviezenrestricties, verlaging van tariefmuren en intrekking van contingentieeringen tot de maatregelen behooren, noodig om genoemd doel te bereiken en dat regeling van de productie door kunstmatige beperking onwensche-lijk is.

Het is te betreuren, dat deze laatste zinsnede over de onwenscheelijkheid van beperking der productie in de resolutie werd opgenomen; zij gaat van de simplistische gedachte uit, dat iedere beperking van de productie vermindering van door den reeder te vervoeren hoeveelheid goederen tengevolge heeft, doch ziet voorbij, dat ook de scheepvaart niet gebaat is met een overproductie van goederen, waarnaar geen koopkrachtige vraag bestaat en welke misdien niemand over zee wenscht te vervoeren. Een saneering op verschillende productiegebieden zal door het herstel van het bedrijfsleven, dat zij kan teweegbrengen, daarentegen op den duur ook aan de scheepvaart ten goede kunnen komen. Bovendien ligt er een onmiskenbare tegenstrijdigheid in om zich tegen productiebeperking uit te spreken, terwijl men in eigen bedrijf de eene poging na de andere onderneemt om een vermindering van het teveel aan scheepsruimte te bereiken.

De Nederlandsche delegatie onder leiding van den Heer Phs. van Ommeren Jr., Vice-president van de Conference, heeft dan ook voorgesteld de laatste woorden uit de resolutie te schrappen op grond van de overweging, dat reeders zich dienen te onthouden van een oordeel over een zoo moeilijk vraagstuk, waarover de kopstukken op economisch gebied te Londen beraadslagen. Met een kleine meerderheid van stemmen werd evenwel het voorgestelde amendement op de resolutie verworpen.

Van algemeenen aard was eveneens een resolutie, waarin algeheele instemming wordt betuigd met de resoluties, welke door het onlangs te Weenen gehouden Congres van de Internationale Kamer van Koophandel werden aangenomen betreffende de toekomst van internationale kapitaalbeleggingen en tarieven en handelspolitiek.

De overige resoluties hadden meer betrekking op speciale scheepvaartangelegenheden. Van actueel belang in een tijd als deze, waarin zich allerwege een streven openbaart om steeds zooveel mogelijk de voorkeur te geven aan nationaal fabricaat of nationale vlag, was een resolutie, waarin de Conference een volkomen afkeurend oordeel wenscht uit te spreken, over het opnemen in contracten van een clause, dat bij bevrachtingen voorkeur aan de nationale vlag moet worden gegeven en verklaart van meening te zijn, dat dergelijke practijken lijnrecht in strijd zijn

met de werkelijke belangen van de scheepvaart, wederom een belemmering vormen voor de ontwikkeling van het internationaal verkeer en, indien tot het uiterste doorgevoerd, de internationale scheepvaart als een vrij bedrijf geheel zouden desorganiseeren.

In een andere resolutie werd aangedrongen op spoedige ratificatie door de zeevarende landen van de reeds verscheidene jaren geleden te Brussel overeengekomen zeerechtverdragen betreffende beperking van de reedersaansprakelijkheid, scheepshypotheken en bevoorrechte schulden en immuniteit van staatschepen.

Op voorstel van den Heer J. G. A. Fontein (Rotterdam) werd een resolutie aangenomen, waarin de nadruk wordt gelegd op het natuurlijke recht van den reeder om zelf den stuwadoor aan te wijzen, wiens werkzaamheden hij heeft te betalen en geprotesteerd wordt tegen het misbruik om aan reeders buitensporige stuwadoorskosten in rekening te brengen, teneinde de stuwadoors in staat te stellen aan verscheperen en anderen steekpenningen uit te keeren.

De overige behandelde onderwerpen betroffen de werkzaamheden van de Conference op het gebied van het samenstellen van standaard charters (z.g. documentair werk); de moeilijkheden, welke voortvloeiden uit onzekerheid over de al of niet erkenning van bepaalde havengebruiken; de wenschelijkheid, dat reeders zich niet verbinden gebruik te maken van door bevrachters of ontvangers aan te wijzen cargadoors, de hooge uitklaringskosten en sleepboottarieven in Fransche havens en dergelijke.

H. E. SCHEFFER.

MOET NEDERLAND OVERGAAN TOT EEN POLITIEK VAN REFLATIE?

De Heer A. A. van Sandick schrijft ons:

In het hoofdartikel in het nummer van 21 Juni van dit weekblad ontwikkelt Prof. Dr. G. M. Verrijn Stuart de volgende stellingen:

1) Komt niet spoedig een stabilisatie der papiervaluta's ten opzichte van het goud tot stand, dan heeft het ook voor ons land geen zin meer aan den gouden standaard vast te houden.

2) Na het verlaten van den gouden standaard zouden wij dan op eigen gelegenheid intern een reflatie dienen te bewerkstelligen; met behoud van den gouden standaard is zulks niet mogelijk.

3) Komt te Londen wél een stabiliseering van de papiervaluta's ten opzichte van het goud tot stand en wel op basis van een geringeren goudinhoud van de munteenheden dan ten tijde van het verlaten van den gouden standaard door de Ver. Staten, dan zullen wij, indien wij vasthouden aan de oude goudbasis, gedwongen zijn tot een proces van aanpassing van loonen en vaste lasten in benedenwaartsche richting. Dit zal onoverkomelijke moeilijkheden geven.

4) Daarom is het beter dat wij dan alsnog den gouden standaard verlaten en den gulden op een lagere goudbasis brengen *na een periode van reflatie*.

5) Dat het verlaten van den gouden standaard te onzent zal worden gevolgd door een vlucht in andere valuta's is, gezien de positie van die andere valuta's, weinig waarschijnlijk; de koersstijging der andere valuta's kan bovendien worden tegengegaan.

6) Waarschijnlijker is een vlucht in de goederen, dit is de snelste reflatie. Zodoende wordt juist bereikt wat men wil.

Hiertegenover zouden wij willen aanvoeren:

1) Dat de handhaving van den gouden standaard reeds thans eigenlijk nog alleen hierin bestaat, dat wij de pariteit tusschen den gulden en den Franschen franc handhaven. Dit heeft feitelijk alleen psychologische waarde: het voorkomt onrust in ons land. Dat deze pariteitshandhaving op zichzelf hier een deflatie forceert, mag worden betwijfeld. Zoolang de prijsstijging in de Ver. Staten grooter is dan de

koersdaling van den dollar, wordt door de monetaire politiek van de Ver. Staten geen verlaging van het prijsniveau in de Europeesche landen, die nog op de oude goudbasis staan, teveegebracht, maar integendeel hierop een druk in opwaartsche richting uitgeoefend; subsidiair wordt de concurrentiemogelijkheid van Europa op de wereldmarkt grooter.

2) Uit het bovenstaande volgt, dat zoolang deze tendenz in Amerika blijft bestaan,¹⁾ er geen reden is hier nog een extra prijsstijging door reflatie te forceeren, die overigens inderdaad alleen tot stand zou zijn te brengen na het verlaten van gouden standaard.

3) Indien op basis der wisselkoersen van dit oogenblik te Londen toch nog een stabilisatie der wisselkoersen t.o.v. het goud tot stand komt, is er dan ook geen aanleiding om de aanpassing van ons niveau van loonen en vaste lasten uit den weg te gaan. De gevolgen van depreciatie van het Pond zijn reeds grootendeels verwerkt, de daling van den dollar kan ons niet deren, omdat deze wordt overgecompenseerd door de prijsstijging in Amerika. Bestaat de kans, dat deze prijsstijging niet blijft bestaan, dan zal Amerika blijven weigeren te stabiliseeren.

4) In dit geval zou reflatie hier, neerkomende op een interne prijsstijging, ons concurrentievermogen juist beknotten, dus averechts werken. Logischer nog ware dan te volstaan met een devaluatie van den gulden, (hoewel o.i. overbodig en ongewenscht) zonder voorafgaande reflatie.

5) Inderdaad is het weinig waarschijnlijk, dat een verlaten van den gouden standaard door ons land gevolgd zal worden door een vlucht in andere valuta's, die immers evenmin safe zijn. Dit zou kunnen beteekenen dat de prijsstijging als gevolg van de reflatie, niet eens in voldoende mate wordt gecompenseerd door een daling van den gulden in de wisselmarkt, zoodat door de prijsstijging ons concurrentievermogen op de wereldmarkt nog geringer zou worden dan het nu reeds is. Prof. Verrijn Stuart wil een eventueele stijging der andere wisselkoersen trouwens zooveel mogelijk verhinderen.

6) Van een prijsstijging hier, op eigen gelegenheid (als gevolg van een vlucht in de goederen) zijn voor ons als exporteerend land slechts nadeelen te verwachten.

Indien Prof. Verrijn Stuart een devaluatie van den gulden had bepleit, dan zouden wij dit hebben kunnen begrijpen. Men make zich er evenwel geen illusies over, dat het buitenland ons de gelegenheid zal laten van een daling van den guldenkoers te profiteeren.²⁾ Men late daarom ook *deze* wanhoopsdaad achterwege. Maar welk heil men voor een zoozeer op export aangewezen land verwacht van een politiek van interne prijsstijging, door reflatie, gepaard gaande met een manipulatie der wisselkoersen ter voorkoming van een daling van den gulden, is ons niet duidelijk. Wij zouden hier dan een situatie krijgen tegenovergesteld aan die, welke in Engeland sedert September 1931 heeft geheerscht.

Juist omdat Amerika aanstuurt op prijsstijging en vooral nog niet op een dumping op de buitenlandsche markten, is er voor ons land alle reden de ontwikkeling af te wachten. Door in dit stadium aan te sturen op een geforceerde prijsstijging in het binnenland, zouden wij o.i. onze eigen glazen ingooien. Wat in een groot land als Amerika, dat in economisch

¹⁾ Deze tendenz is juist tegenovergesteld aan die, welke destijds in Duitschland werkzaam was, toen de Mark sterker daalde dan het prijsniveau daar steeg, hetgeen in de landen buiten Duitschland in een druk op de prijzen (dumping) resulteerde.

²⁾ Dat een devaluatie voorts automatisch loonen en vaste lasten naar evenredigheid zal doen dalen, is o.i. volstrekt onjuist. Hoe b.v. Dr. Oortwijn Botjes (in E.-S.B. van 21/6) kan verklaren, dat door de daling van het Pond met 30 pCt., de Engelsche arbeider zijn reële loon ook met 30 pCt. heeft zien verminderen, is ons onbegrijpelijk.

opzicht voor 9/10 op het eigen land is ingesteld, misschien wenschelijk en mogelijk is, is daarom nog niet goed voor Nederland, dat zoozeer op het buitenland is georiënteerd. En zeker moeten wij niet een politiek voeren, die het duurre-eiland, waarop wij leven, zich nog verder boven zijn omgeving zou doen verheffen.

N a s c h r i f t. Naar aanleiding van bovenstaande beschouwingen van den heer Van Sandick zouden wij het volgende willen opmerken.

Het vasthouden aan de bestaande goudbasis van het ruilmiddel heeft in de „goudlanden” heel wat meer beteekend dan alleen het uitvoeren van een psychologischen invloed. Het heeft deze landen genoopt, alle nadeelen van de deflatie te ondergaan en het peil der in het eigen landsgeld uitgedrukte kosten ten opzichte van alle andere landen steeds verder te drukken onder groote offers aan rentabiliteit van het bedrijfsleven.

De heer Van Sandick merkt op, dat er, zolang slechts in de Ver. Staten de prijzen meer stijgen dan de dollar ter wisselmarkt daalt, voor de „goudlanden” geen reden is om tot reflatie over te gaan. Wij kunnen het daarmee niet eens zijn. Het reflatievraagstuk blijft ook in dat geval uit een oogpunt van *interne* correctie der deflatiegevolgen en *extern* met betrekking tot andere landen dan de Ver. Staten, even belangrijk als tevoren. Wel maakt het in de verhouding tot de Ver. Staten verschil, of de „buitenwaarde” van den dollar in verhouding tot de „binnenwaarde” te hoog of te laag is, maar — hoezeer dit van belang is voor den internationalen handel — een vraagstuk als b.v. dat van den binnenlandschen schuldenlast in de Europeesche „goudlanden” wordt door de houding van de Ver. Staten niet opgelost. Ware Amerika niet van zijn goudbasis afgegaan, zoo had het de leiding kunnen nemen bij een proces van internationale „reflation within gold”. De kans op zulk een reflatie schijnt thans wel zeer gering en zou nog slechts te verwezenlijken zijn, indien de Londensche Conferentie tot een stabilisatie op of nabij het oude goudpeil leidde. Als echter de dollar koers belangrijk beneden dit peil blijft, dan heeft Amerika het interesse bij „reflation within gold” (nl. op basis van het *oude* goudpeil) verloren en zal de lijn, door ons in ons artikel van 21 Juni aangegeven, aanbevelenswaard zijn.

Daarbij komt, dat de huidige Amerikaansche situatie — snellere stijging van prijzen dan daling der valuta — waarschijnlijk *niet duurzaam* kan zijn en zeker een ongeschikte basis voor een definitieve stabilisatie zou opleveren. Engeland heeft na 1925 doen zien, welke gevaren verbonden zijn aan een stabilisatie op een relatief te hoog goudpeil. In dergelijke omstandigheden de Nederlandsche geldpolitiek afhankelijk te stellen van een vermoedelijk tijdelijke situatie in Amerika schijnt ons niet verdedigbaar.

Wij komen thans tot de vraag der devaluatie van den gulden. Als de zaken inderdaad te Londen loopen, zooals door ons wordt gevreesd, dan is loslaten van onze huidige goudbasis, reflatie en tenslotte terugkeer tot een lager goudpeil — dit laatste in de veronderstelling, dat in de toekomst een rationeel „management” van den gouden standaard mogelijk zal blijken — de beste weg. Dit beteekent dus uiteindelijk devaluatie. Daarmee moet een daling van onze valuta ten opzichte van landen, die niet devalueeren, gepaard gaan. Wij hebben geen oogenblik gedacht aan een handhaven in dat geval van een vasten wisselkoers op landen, die op het huidig goudpeil zouden blijven staan, resp. aan handhaving van den huidige stand der wisselkoersen ten opzichte van landen, die het goud reeds verlaten hebben. Slechts beoogden wij te betoogen, dat „wilde koersschommelingen”, dat zijn dezulke, waarbij de wisselkoers om speculatieve redenen het verband met de „binnenwaarde” van onze gulden verloren zou hebben, door

krachtig ingrijpen ter wisselmarkt van de zijde der circulatiebank voorkomen of althans zooveel mogelijk beperkt moeten worden.

Wij hopen hiermee het misverstand, dat wij op dit punt blijkbaar bij den heer Van Sandick hebben gewekt, te hebben opgehelderd. De bezwaren, die onze geachte opponent van reflatorische prijsstijging hier te lande verwacht, worden, indien de wisselkoers zich in overeenstemming met deze prijsstijging ontwikkelt, automatisch ondervangen. Immers, bij een dergelijk beloop der wisselkoersen zal onze „Konkurrenzfähigkeit” op de internationale markten groter in plaats van kleiner worden; als de stijging der goederenprijzen in het binnenland in overeenstemming blijft met den koers van den gulden op de wisselmarkt, zal zij als zoodanig den voor export werkenden producent niet deren, terwijl daarmede het voordeel gepaard gaat van een zekere aanpassing van loonen, vaste lasten e.d. bij de opbrengst der producten; de exportprijzen toch zullen stijgen, terwijl de vaste lasten gelijk blijven en een loonstijging in een periode van groote werkloosheid, minst genomen, onwaarschijnlijk is.

Wij kunnen onzen opponent toegeven, dat het niet zeker is, dat zich de beoogde externe aanpassing, de verbetering van onze positie als concurrent op de wereldmarkt, aldus *volledig* zal realiseren. Ten deele zal dit vrij zeker wèl het geval zijn, zoo b.v. vermoedelijk in de zeescheepvaart; ten deele echter zal daling onzer valuta met nieuwe beschermende maatregelen worden beantwoord. Ook in het laatste jaarverslag van de B.I.S. wordt op dit gevaar gewezen bij de behandeling van de geldpolitiek van Zweden. Dit beteekent echter niet meer, dan dat een deel van de mogelijke voordeelen eener eventuele reflatiepolitiek op nationalen grondslag ons zou ontgaan, maar dat alle andere, door ons uiteengezette voordeelen blijven.

Tenslotte nog één opmerking: waarom, zoo wordt ons herhaaldelijk gevraagd, niet dadelijk een nieuw goudgewicht voor den gulden vastgesteld, zoodra de door ons gevreesde onbevredigende resultaten der Londensche Conferentie zullen vaststaan? Ons antwoord luidt: omdat in dat geval het vaststellen van een nieuwe goudbasis eenvoudig een sprong in het duister zou zijn, o.m. in verband met de aan het slot van ons artikel van 21 Juni genoemde onzekerheidsfactoren. Daarom is een overgangsperiode tot het zoeken van een goed stabilisatiepunt aangewezen.

Dat een dergelijk streven naar het verkrijgen van een stabiele geldwaarde op beter peil, dan het huidige deflatorische laagtepunt van het prijsniveau, met inflatie niets gemeen heeft, schijnt ons duidelijk. Het verheugt ons, dat de heer Van Sandick het in dat opzicht blijkbaar met ons eens is. Hij heeft de discussie gehouden op het peil, waar zij thuis behoort, hetgeen in een tijd, waarin zoowaar van wetenschappelijke zijde tegen reflatie gewaarschuwd wordt onder verwijzing naar... de Duitsche inflatie van 1923, tot verheugenis aanleiding geeft.

G. M. V. S.

DE INDISCHE MIDDELEN OVER JANUARI 1933. ¹⁾

In de maand Januari 1933 bedroeg de opbrengst der landsmiddelen in totaal f 32.1 miljoen tegenover f 37.2 miljoen in dezelfde maand van het vorige jaar, een achteruitgang dus van f 5.1 miljoen.

De opbrengst der verschillende hoofdgroepen van middelen in vergelijking tot de ramingen bedroeg in miljoenen gulden, respectievelijk:

¹⁾ Door de in het Decemberoverzicht aangegeven oorzaken ondervond ook de samenstelling van dit overzicht belangrijke vertraging. Verwacht wordt, dat, waar de ontstane achterstand nu vrijwel is ingehaald, de regelmatige publicatie kan worden hervat.

Omschrijving	1/12 Jaar raming		Januari		
	1933	1932	1932	1931	1930
Belastingen	21.8	15.3	16.4	21.4	25.5
Monopolies	4.5	3.5	4.5	5.2	6.2
Producten	3.5	1.7	1.5	3.9	5.6
Bedrijven	8.5	8.8	11.1	11.2	12.3
Div. middelen	3.4	2.8	3.6	3.8	3.9
Totaal	41.7	32.1	37.1	45.5	53.5

De verschillen in de opbrengst tusschen de maanden Januari 1933 en Januari 1932 werden in hoofdzaak door de n.v. afwijkingen veroorzaakt:

Belastingen.

a. Niet-kohierbelastingen.

Omschrijving	Opbrengst in miljoenengld.		Gedurende Januari of minder dan 1932	Tariefwijzigingen
	1933	1932		
Invoerrechten ..	4.1	3.2	+ 0.9	20 ope. vanaf 1-1-32 50 ope. " 15-6-32 "
Uitvoerrecht	0.14	0.25	— 0.11	
Statistiekrecht	0.2	0.2	—	
Accijns op petrol.	0.8	0.8	—	
Accijns op benzine	1.2	1.5	— 0.3	20 ope. vanaf 1-1-32 33 1/3 ope. vanaf 16-3-32
Accijns op lucifers	0.3	0.5	— 0.2	
Accijns op gedistill.	0.05	0.06	— 0.01	vóór 16 Apr. '32 f 150.— vanaf 16/4-1932 f 200.— Accijnzen per H.L. 50 % vanaf 16 Dec. '32 20 % van den kleinhandelspr.
Accijns op tabak	0.4	0.006	+ 0.4	
Zegelrecht	0.6	0.7	— 0.1	
Overschr. recht ..	0.12	0.15	— 0.03	
Slachtbelast.	0.47	0.44	+ 0.03	
Totaal	8.4	7.8	+ 0.6	

b. Kohierbelastingen.

Deze belastingen bleven in de maand Januari 1933, zooals uit de hieronder opgenomen vergelijkende specificatie blijkt, allen bij de opbrengst van Januari 1932. ten achter.

Omschrijving.

Omschrijving	Opbrengst in miljoenen guldens		
	1933	1932	1931
Personeele belasting	0.24	0.37	0.4
Inkomstenbelastingen Crisis-heffing	2.7	3.8	5.0
Vennootschapsbelasting	0.6	0.9	2.0
Verponding	1.59	1.64	2.5
Landelijke inkomsten	1.1	1.2	0.8
Vermogensbelasting	0.14	—	—
Totaal	6.4	8.0	10.7

De overige belastingen brachten in verslagmaand f 0.5 miljoen op tegen f 0.6 miljoen in dezelfde maand van 1932.

Monopolies.

De monopolies brachten in verslagmaand f 3.5 miljoen op of f 1 miljoen minder dan in Januari 1932. Dit was het gevolg van de resp. f 0.45, f 0.29 en f 0.27 miljoen mindere opbrengst van opiumverkoop, pandhuizen en zoutverkoop.

Producten.

De opbrengst van de producten bedroeg in Januari 1933 f 1.7 miljoen tegen f 1.5 miljoen over dezelfde maand in 1932 of f 0.2 miljoen meer, veroorzaakt door f 0.2 miljoen meerdere opbrengst van tin en f 0.1 meeropbrengst van de steenkolenmijnen. De overige producten gaven alle minder opbrengsten.

Bedrijven.

De opbrengst van deze groep bedroeg over Januari 1933 f 2.4 miljoen minder dan in dezelfde maand van 1932. De oorzaak van dezen achteruitgang kan blijken uit onder volgende cijfers:

Bedrijf	1 12 Ram.		Opbrengst Januari		
	1933	1932	1932	1931	1930
Havenwezen	1.08	2.92	3.57	2.79	3.16
Baggerdienst....	0.22	0.18	0.40	0.03	0.19
Waterkrachten					
Electriciteit	0.27	0.23	0.24	0.002	0.13
Landsdrukkerij..	0.13	0.09	0.53	0.01	0.01
P.T.T.	2.61	2.16	2.41	2.81	2.86
S.S.	4.17	3.17	3.96	5.52	5.94
Totaal....	8.48	8.75	11.11	11.16	12.29

Diverse middelen.

De opbrengst van deze groep was in de eerste maand van 1933 f 0.8 miljoen minder dan die in de overeenkomstige maand van 1932. Het achterblijven van de opbrengst bij de fractioneele jaarraming met een bedrag van f 0.6 miljoen en over dezelfde maand van 1932 met f 0.8 miljoen, vindt zijn oorzaak hoofdzakelijk in het feit, dat in Januari 1932 werd ontvangen op „allerlei” f 0.556 miljoen en in Januari 1933 slechts f 0.085 miljoen.

De opbrengsten, voortvloeiende uit afstand van grond en die der Weeskamers, gaven ten opzichte van de fractioneele jaarraming een gunstig verschil te zien van resp. f 0.7 en f 0.1 miljoen.

De opbrengsten van de andere tot deze groep behorende middelen geven geen aanleiding tot bijzondere vermelding.

Het algemeen verloop der landsmiddelen in het lopende jaar in vergelijking met de vier voorafgaande jaren moge blijken uit het volgende overzicht:

Maand	Opbrengst in miljoenen guldens					per maand t/m. de maand				
	1929	1930	1931	1932	1933	1929	1930	1931	1932	1933
Jan.	51.9	53.5	45.5	37.2	32.1	51.9	53.5	45.5	37.2	32.1
Febr.	48.9	42.2	35.9	31.3		100.8	95.7	81.4	68.5	
Maart	50.4	43.7	36.9	32.1		151.2	139.4	118.3	100.6	
April	51.3	45.1	38.6	31.7		202.4	184.5	156.9	132.3	
Mei	53.8	52.3	39.1	32.1		256.2	236.8	195.9	164.4	
Juni	61.2	50.4	45.2	35.2		317.4	287.2	241.1	199.6	
Juli	67.1	65.3	48.6	39.7		384.4	352.5	289.7	239.3	
Aug.	62.2	52.5	46.2	38.7		446.5	405.0	335.9	278.1	
Sept.	62.4	59.3	46.1	39.1		508.9	464.3	382.0	317.1	
Octob.	71.6	57.2	41.7	35.3		580.4	521.5	423.7	352.3	
Nov.	56.1	46.9	44.3	33.7		636.6	568.4	468.1	386.1	
Dec.	72.2	63.1	49.2	31.9		708.7	631.5	517.2	417.9	

De cijfers der jaren 1932 en 1933 zijn onderling vergelijkbaar, evenals de cijfers betreffende de jaren 1929, 1930 en 1931.

Voor de jaren 1932 en 1933 is in de ontvangsten der monopolies, producten en bedrijven opgenomen hetgeen te vorderen, doch nog niet ontvangen was; dit is voor de jaren 1929, 1930 en 1931 niet geschied.

AANTEKENINGEN.

Locaal en regionaal protectionisme.

Aan de hand van enkele gevallen, die de heer Meyer de Vries in het Tijdschrift van den Nederlandschen Werkloosheidsraad had gesignaleerd, hebben wij verleden jaar gewezen op het kwaad van het z.g. economisch regionalisme (het op allerlei wijzen belemmeren van het vrije ruilverkeer in eigen land)¹⁾. Wij hebben er toen op gewezen, dat het economisch regionalisme een ongezond en economisch niet te verdedigen beginsel is. Daarom hebben wij met instemming kennisgenomen van de circulaire van den Minister van Binnenlandsche Zaken van 21 Juni jl. Wegens het belang van dit vraagstuk laten wij den inhoud van deze circulaire hier onverkort volgen.

¹⁾ Zie Economisch-Statistische Berichten van 3 Aug. 1932, blz. 605.

„Het heeft mijn aandacht getrokken, dat in strijd met de wenschen van de Regeering in den laatsten tijd door officiële en semi-officiële instellingen bij het plaatsen van orders in het buitenland herhaaldelijk voorwaarden gesteld worden, welke een handelspolitieke strekking hebben.

In het rondschrijven van mijn ambtsvoorganger van 7 December jl. No. 21506, afd. B. B., heeft deze reeds te kennen gegeven, dat Overheidslichamen bij het doen van buitenlandsche bestellingen zich niet zouden moeten laten leiden door overwegingen van handelspolitieke aard. Beoelde circulaire heeft echter niet dien weerklank gevonden, welke daarvan mocht worden verwacht. Ik zie mij derhalve genoodzaakt opnieuw onder de aandacht van alle gewestelijke en gemeentelijke besturen te brengen, dat de Regeering nog steeds van meening is, dat de lagere Overheidslichamen goed zullen doen zich te onthouden van stappen, welke van invloed zouden kunnen zijn op de handelspolitieke betrekkingen met het buitenland.

Mocht het gewenscht zijn aan bepaalde landen bij leveringen de voorkeur te geven, dan zal zulks door de bevoegde Regeerings-instanties moeten worden uitgemaakt en niet door iedere locale autoriteit volgens eigen inzicht.

Ik wijs er met nadruk op, dat het stellen van voorwaarden bij het plaatsen van een order, waaruit zou moeten voortspruiten, dat voor een gelijk kwantum Nederlandsche goederen naar het betreffende land geëxporteerd moet worden, schadelijk is voor de verhouding met die landen, waarmede Nederland in alle opzichten normale betrekkingen onderhoudt. Alleen in die gevallen, waarin buitenlandsche regeeringen officieel gesanctioneerde voorwaarden betreffende compensatieverkeer stellen, zal ook door Nederlandsche autoriteiten overwogen worden, in hoeverre dit compensatieverkeer dienstbaar gemaakt kan worden ook aan de Nederlandsche exportbelangen.

Het beoordeelen van de vraag of een dergelijke compensatie gewenscht is en onder welke voorwaarden zij mogelijk is, vereischt echter speciale ervaring. Mocht een dergelijk geval zich voordoen, dan verdient het aanbeveling, dat men in overleg trede met den directeur-generaal van Handel en Nijverheid bij het Departement van Economische Zaken.

Ik heb de eer uw college te verzoeken aan het bovenstaande de noodige aandacht te schenken en te bevorderen, dat door de onder uw bestuur ressorteerende en daarvoor in aanmerking komende diensten en instellingen een en ander in acht worde genomen.”

Hieruit blijkt dus, dat in verschillende gevallen de gewestelijke en gemeentelijke besturen een directen goederenruil met het buitenland op touw hadden gezet. Terecht heeft de regeering hiervoor een stokje gestoken. Immers dit lokaal en regionaal protectionisme heeft niet alleen een schadelijken invloed op andere deelen van het economisch leven van ons land, maar staat bovendien in scherpe tegenstelling tot de handelspolitiek, welke onze regeering tot dusverre heeft gevoerd.

BOEKAANKONDIGINGEN.

De weg uit de werkloosheid volgens een nieuwe leer van loon en rente, door Mej. Dr. E. C. van Dorp. (Haarlem, de Erven F. Bohn N.V. 1933. Prijs f 1.—).

In deze korte, naar het schijnt opzettelijk eenvoudig geschreven, brochure zegt Mej. Dr. v. Dorp zeer belangrijke dingen over de bestrijding van welhaast het grootste euvel, waaraan het economisch leven tegenwoordig lijdt.

Uitgaande van den grondslag, dat ieder sociaal denker maar een doel heeft: de vergrooting van het volkswelzijn, tracht zij, zooals bij elk wetenschappelijk betoog is vereischt, eerst de feitelijke oorzaken van het probleem op te sporen. Zij concludeert daarbij, dat een drietal punten, die veelal als de oorzaak der werkloosheid worden beschouwd, dit in laatste instantie niet zijn.

De belemmering van het internationale ruilverkeer zou het slechts kunnen zijn, wanneer wij niet bereid zouden wezen ons bij de veranderde omstandigheden aan te passen. Evenmin kan de wereldoorlog, met al de daaraan verbonden gevolgen, de oorzaak der werkloosheid zijn, ook wat dat betreft zou als er geen

andere, werkelijke oorzaken waren reeds lang een aanpassing hebben plaats gevonden. En wat tenslotte het geldwezen betreft, ook ten aanzien daarvan verwisselt men oorzaak met gevolg. De werkelijke oorzaak is te vinden in het loon- en rentevraagstuk en in de verstarring, die er in het arbeidsloon heeft plaats gevonden.

Teneinde dit te bewijzen, onderzoekt Dr. van Dorp eerst de houding van het socialisme tegenover het loonprobleem, die tenslotte neerkomt op het streven om de rente te doen verdwijnen, met als consequentie de onderdrukking van de vrijheid van het individu. Zij wijst er op, dat de marxistische waardeleer niet meer als wetenschappelijk standpunt wordt erkend. De thans algemeen erkende grenswaardeleer van Stanley Jevons, Menger en Walras is daarentegen niet voor weerlegging vatbaar. Anders is dit echter met de op deze waardeleer gebouwde rentetheorie van Böhm Bawerk. Deze, die niet betrekking heeft op de leenrente, doch op de eigenlijke kapitaalrente, gaat uit van den voorkeur der menschen voor tegenwoordige goederen boven toekomstige. Door deze voorkeur ontstaat er een „agio” van tegenwoordige goederen, welk agio de rente verklaart. Dr. v. Dorp acht deze leer niet juist en komt tot een andere verklaring van de rente, berustend op het feit, dat het op een bepaald oogenblik uitbetaalde loon bepaald wordt door de waarde van den arbeid = productie eener vroegere periode. Met geen mogelijkheid kan het gezamenlijke werkelijke loon daarboven uitgaan, zoodat de rente niet anders is dan het verschil tusschen de waarde der productie op een bepaald oogenblik en datgene wat daarvoor als loon is uitbetaald. Niet alleen dat er daardoor geen vaste rente is, doch ook volgt daaruit, dat men het elk oogenblik zelf in de hand heeft het totale loon te vergrooten, door n.l. de productie uit te breiden. Deze toch vormt de begrenzing van het toekomstige loon. Daarbij komt, dat de kapitalist van zijn rente een zoo groot mogelijk deel voor meerdere productie zal gebruiken, omdat dit de beste manier is de hem toekomende rente te vergrooten. Dus zuivere winzucht, maar een winzucht, die tevens het beschikbare arbeidsloon vergroot en als zoodanig dus heilzame gevolgen heeft.

Deze theorie, die geheel een dynamisch karakter heeft, leidt onverbiddelijk tot de conclusie, dat elk streven naar loonsverhooging ijdel is — of, indien zij toch effect heeft het economisch leven in de war zal sturen — wanneer zij niet wordt voorafgegaan door een vergrooting der productie.

Een vergrooting der productie is mogelijk, omdat er nog in een geweldige mate onbevredigde behoeften zijn. Door de productiekosten te verlagen, wordt tengevolge van de elasticiteit van de vraag naar gebruiksgoederen, de mogelijkheid tot productie vergroot en daarom is de eenige weg om uit de werkloosheid te komen de verlaging van het arbeidsloon. Daardoor toch kunnen, bij een totaal gelijk gebleven loonbedrag, tal van werkloozen tewerk gesteld worden. Deze vergrooten de productie en maken zoodoende in de toekomst een verhooging van het loon mogelijk. Een systematische aanpassing van het loonpeil zal dus automatisch de totale loonsom doen stijgen.

Tot zoover Dr. v. Dorp. Het aantrekkelijke in deze brochure is niet alleen, dat de conclusies logisch uit de theoretische motiveering volgen, doch tevens, dat de theorie, waarop de redeneering steunt uitgaat van het dynamische karakter van het economisch leven, zoodat zij ook bij veranderende omstandigheden haar geldigheid kan blijven behouden. Of de bestrijding van de Böhm-Bawerksche leer afdoende is, waag ik niet te beoordeelen. Dit is trouwens ook niet noodig. Dr. van Dorp heeft te dien aanzien nog meer in de pen en ik mag het zeker wel aan meer bevoegde kenners van den Oostenrijkschen geleerde overlaten, deze theoretische kwestie uit te pluizen. Zeker is, dat Dr. van Dorp sterk staat met haar beleving, dat B. B. ondanks de zeer uitvoerige berede-

neering van zijn agioler, in laatste instantie het loonfonds ook niet geheel kan negeeren en dat — eenmaal zoover gekomen, dat men dynamisch kan redeneeren het — voortdurend in grootte veranderende — loonfonds, een concrete basis vormt om mee te werken. Wat dit betreft kan men dan ook aan de brochure van Dr. van Dorp zeer zeker een belangrijke constructieve waarde toekennen.

Ook haar onderzoek naar de oorzaken der werkloosheid lijkt mij in laatste instantie juist. De opvatting, dat alles onbegonnen werk is, wanneer men het kwaad niet bij den wortel aantast, is tenslotte de meest rationeele. Zij kan echter aanleiding geven de secundaire geneesmiddelen over het hoofd te zien en daarvoor zou ik toch wel zeer ernstig willen waarschuwen. Het moge b.v. juist zijn, dat de buitenlandse tariefpolitiek niet de oorzaak van de werkloosheid is in Nederland, en dat wij door aanpassing, de gevolgen ervan kunnen afwentelen, in de practijk zal een zoodanige aanpassing (bijv. het zich instellen van onze industrie op de binnenlandsche markt) langen tijd noodig hebben en zoodanige offers vragen, dat de patiënt in vele gevallen wel eens te zwak zou kunnen zijn om de geneesmiddelen (saneering of reorganisatie wordt het meestal genoemd) te verwerken. Niet anders is het met de nasleep van den wereldoorlog. Aanpassing! De huidige economische conferentie leert ons hoe moeilijk er te midden van al die autonome grootheden aanpassing mogelijk is. Dit alles neemt niet weg, dat de aanpassing van het loonpeil, al zijnde een zuiver interne maatregel, verwezenlijkt kan worden. Daarbij ontmoet Dr. van Dorp op haar weg echter de aanhangers van de z.g. koopkrachttheorie, die haar tegenwerpen, dat zij in zekeren zin de kip

met de gouden eieren wil slachten. Immers, zoo zeggen zij, gij wilt meerdere productie. Deze is slechts mogelijk bij een grootere vraag naar producten. Hoe kan er echter een grootere vraag zijn, wanneer gij begint met een loonsverlaging juist bij hen, van wie die vraag moet komen en die dus hun consumptie moeten uitbreiden. Deze redeneering lijkt plausibel, doch is in den grond van de zaak toch volkomen fout.

Immers wanneer men er van uitgaat, dat het loon begrensd wordt door de waarde eener vroegere productie, zal, zolang er nog onbevredigde behoeften zijn — en dat wordt door niemand ontkend — elke vermeerdering van de productie het totale toekomstige loon moeten verhoogen. Dit kan op directe wijze geschieden door individuele loonsverhoogen of, wat hetzelfde is, door prijsverlagingen, het kan ook doordat arbeiders, die thans werkloos zijn, weer aan de productie zijn gaan deelnemen en dus ook een loon verdienen, waardoor de Overheid minder van het loon van elken arbeider — in den vorm van belastingen of anderszins — behoeft af te nemen, voor het levensonderhoud der werklozen. Het is absoluut onjuist te denken, dat door een individuele verlaging der arbeidsloonen, uit een maatschappelijk oogpunt beschouwd, het gezamenlijke arbeidsloon ook zou moeten dalen. Integendeel, wanneer door de, tengevolge van de loonsverlaging veroorzaakte, daling der productiekosten, de productie wordt vergroot, zal eo ipso de mogelijkheid tot verhoging van het totale arbeidsloon worden verkregen. Dit leidt vanzelf tot vermindering der werkloosheid en het is een verdienste van Dr. van Dorp dezen weg op een zoo bevattelijke wijze te hebben gewezen.

B. BÖLGER.

Indexcijfers van Nederlandsche aandelen.

De Bank voor Handel en Scheepvaart te Rotterdam zendt ons onderstaand overzicht:

Indexcijfers van 12 aandeelengroepen der Amsterdamsche effectenbeurs. 1)

	Banken	Electriciteit	Handels-ondern.	Industrie	Kunst-zijde	Mijnbouw	Olie	Rubber	Scheepvaart	Suiker	Tabak	Thee
Gemiddelde 1929	158.3	337.5	168.0	432.7	243.0	268.7	402.0	233.5	125.0	398.4	487.3	443.2
" 1930	149.4	257.7	125.6	264.9	87.4	177.2	371.1	110.7	82.6	292.9	361.3	357.2
" 1931	118.1	211.8	93.4	167.7	64.5	144.5	209.8	51.8	49.6	181.9	241.6	251.4
" 1932	76.4	178.3	67.1	115.6	37.6	106.4	137.5	27.0	24.9	107.2	137.9	175.9
Januari 1931	137.2	220.4	110.9	199.1	57.4	149.1	290.7	75.8	63.5	223.8	274.1	280.5
Februari "	140.7	239.9	117.5	217.5	69.7	167.5	307.3	80.2	65.6	238.4	307.8	292.1
Maart "	143.1	248.6	124.3	223.2	78.9	176.7	288.3	81.4	63.9	243.3	306.2	290.7
April "	139.4	238.4	113.5	207.3	84.4	172.4	253.9	58.5	57.5	219.5	299.8	283.4
Mei "	132.7	222.5	95.1	178.8	76.2	159.6	220.1	50.5	54.3	190.9	275.9	251.1
Juni "	127.5	217.5	89.1	165.1	68.7	150.8	208.6	48.4	53.1	191.3	262.4	249.7
Juli "	126.4	228.8	100.2	168.8	70.6	163.6	218.2	58.5	55.8	208.9	254.2	262.9
Augustus "	113.2	210.9	88.2	151.2	65.1	147.6	194.7	44.4	48.1	178.4	218.4	247.1
September "	95.3	190.1	73.6	126.1	60.9	118.9	147.9	31.7	37.3	134.1	168.7	220.1
October "	89.1	181.3	71.7	125.3	49.2	107.8	140.7	32.6	34.7	122.1	174.7	222.2
November "	93.2	184.2	75.4	135.4	48.9	120.1	133.6	32.9	34.9	125.9	196.3	237.2
December "	79.1	158.4	61.5	114.2	44.2	99.5	113.1	26.3	26.7	106.5	161.3	179.7
Januari 1932	80.5	174.4	63.5	124.1	43.5	107.4	118.9	28.2	27.4	108.1	173.7	181.4
Februari "	82.8	173.1	65.8	123.2	42.4	110.1	139.2	28.2	27.7	108.7	179.6	178.1
Maart "	81.3	184.7	69.1	122.9	41.7	110.9	149.3	24.2	27.1	112.7	176.3	182.2
April "	69.8	166.7	58.8	102.1	34.3	92.4	118.3	13.7	20.1	96.6	111.1	154.1
Mei "	65.1	163.9	52.5	93.5	33.5	86.8	117.8	14.2	19.1	84.5	101.9	157.3
Juni "	59.4	156.1	51.2	88.5	32.3	83.9	118.1	14.1	17.3	87.6	94.7	154.3
Juli "	68.3	167.1	63.7	106.1	34.1	92.2	129.1	22.5	21.1	105.6	120.1	175.6
Augustus "	79.8	183.5	71.5	126.2	33.2	104.9	153.5	35.1	26.4	118.1	138.4	200.5
September "	86.1	194.5	78.1	133.4	43.6	123.7	166.4	42.4	31.1	128.8	151.3	201.6
October "	83.7	189.3	77.5	127.1	39.4	120.4	147.1	34.1	28.5	118.7	135.8	187.6
November "	81.1	193.1	77.2	124.1	38.2	121.4	145.1	34.7	27.1	111.7	136.8	180.3
December "	78.9	193.2	76.4	116.1	35.1	123.1	146.7	32.8	26.6	104.9	135.1	157.3
Januari 1933	84.9	199.3	79.8	124.2	31.4	120.6	155.3	33.8	26.3	108.2	147.2	196.3
Februari "	82.8	194.2	76.4	118.8	28.5	121.6	146.8	30.1	23.7	103.1	141.9	199.6
Maart "	82.1	190.3	74.6	118.2	28.3	124.5	142.6	28.4	22.1	110.3	138.6	187.1
April "	80.9	190.6	73.3	120.7	26.1	125.9	144.7	31.9	21.7	111.5	127.6	185.1
Mei "	88.9	210.2	78.1	138.3	24.4	141.7	158.4	39.1	25.3	124.5	137.9	201.1
Juni "	90.4	220.9	84.1	149.1	27.9	155.1	174.2	47.8	28.6	140.7	154.6	229.5

Schommelingen in het aandeelen-indexcijfer. 2 Januari 1933 f 2.228.869.000 = 100.

2 Januari	100.1	1 Februari	100.9	1 Maart	93.1	5 April	91.5	3 Mei	98.6	7 Juni	107.7
11 "	104.1	8 "	100.1	8 "	96.8	12 "	92.6	10 "	101.1	14 "	109.2
18 "	101.3	15 "	98.9	15 "	96.1	19 "	92.8	17 "	101.4	21 "	108.7
25 "	101.6	22 "	94.3	22 "	95.5	26 "	96.2	24 "	102.7	28 "	113.9
				29 "	92.5			31 "	108.6		

1) Men zie voor de toelichting op dit overzicht het nummer van E.-S. B. van 15 Januari 1930, blz. 64.

OVERZICHT VAN DE INDISCHE MIDDELEN.

(In Gulden).

Omschrijving	1/12 Raming 1933	Januari 1933	Januari 1932
Belastingen.			
Pachten	7	6	6
Invoerr. incl. Landsgoed.	5.183	4.085	3.243
Uitvoerr. incl. Landsgoed.	250	143	252
Accijns op gedistilleerd ...	75	44	58
„ „ bier	10		
„ „ petroleum	2.640	2.016	2.245
„ „ lucifers	575	309	549
„ „ tabak	1.875	396	6
Andere ontv. I. U. en A...	18	16	15
Statistiekrecht	208	159	188
Personeele belasting	375	235	370
Inkomstenbelasting	4.143	2.693	3.838
Vennootschapsbelasting ..	625	609	939
Vermogensbelasting	167	138	—
Verponding	723	1.586	1.638
Recht van openb. verkoop.	200	399	529
Zegelrecht	691	613	698
Overschr. van vaste goed.	167	123	149
Recht v. succ. en overgang	25	18	72
Vergunning speeltafels ...	6	11	9
Slachtbelastingen	517	471	437
Bijzondere bel. buitengew.	10	7	6
Hoofdgeld	6	3	6
Landelijke inkomsten	3.056	1.069	1.166
Belasting op loterijen	70	101	1
Mótorbelasting i. d. B. Gew.	50	57	—
Opgeheven belastingen ...	Memorie	4	13
Crisisheffing o. h. inkomen	138	—	—
Totaal	21.812	15.311	16.433
Monopolies.			
Opium excl. opiumfabriek	1.586	1.201	1.649
Pandhuizen	1.651	1.333	1.620
Zout	1.297	945	1.218
Totaal	4.534	3.479	4.487
Producten.			
Kina en Thee	84	3	3
Landscaoutchoubedrijf ..	154	56	116
Boschwezen	961	434	492
Goud en zilver	—	—	—
Banka-tin	1.671	1.051	824
Steenkolen	622	163	48
Totaal	3.492	1.707	1.483
Bedrijven.			
Havenwezen	1.083	2.923	3.573
Baggerdienst	218	177	396
Waterkracht en Electricit.	266	235	241
Landsdrukkerij	131	88	529
Post-, Telegr.- en Teldienst	2.606	2.157	2.414
Spoor- en Tramwegen	4.167	3.172	3.960
Totaal	8.471	8.752	11.113
Diverse middelen.			
Winsttaandeel „Billiton“ ..	Memorie	—	—
Winsttaandeel Jav. Bank ..	83	—	—
Afstand van grond	245	948	1.032
Mijnconcessies	535	65	48
Boeten en verbeurdverkl.	119	84	106
Leges en salarissen	38	36	39
Heff. t.z.v. gesl. werkover.	11	6	11
Opbrengst d. Weeskamers	54	65	124
Kadaster	29	31	38
Ontv. Gevangeniswezen ..	413	222	178
Afkoop heerdienst. B.G.	442	129	255
Schoolgelden	398	486	529
Ontv. ziekeninricht. enz. ...	79	47	57
IJK van maten en gew. ...	46	31	30
Verk. en verh. van huizen	180	151	168
Ontv. waterleidingen	54	27	33
Bakengelden	208	196	208
Loodsgelden	242	222	227
Allerlei	238	85	556
Totaal	3.414	2.831	3.639
Recapitulatie.			
Totaal belastingen	21.812	15.311	16.433
„ monopolies	4.534	3.479	4.487
„ producten	3.492	1.707	1.483
„ bedrijven	8.471	8.752	11.113
„ diverse middelen ..	3.414	2.831	3.639
Totaal generaal	41.723	32.080	37.155

OVERZICHT DER OPBRENGSTEN VAN HET STAATSBEDRIJF DER P.T.T.

MEI 1933.

Omschrijving	Werkelijke opbrengst Mei 1933	Meer of minder dan	
		Mei 1932	Begroting
Posterijen	f 3.037.699	— f 245.424	— f 226.401
Telegrafie	„ 402.456	— „ 23.180	+ „ 29.606
Telefonie	„ 2.092.003	+ „ 26.742	+ „ 93.103
Postcheque- en Girodienst	„ 269.509	+ „ 23.058	+ „ 12.609
Totalen	f 5.801.667	— f 218.804	— f 91.083

Laatstbekende noteeringen te Amsterdam en Rotterdam op 3 Juli 1933 voor telegrafische uitbetaling op:

	Gulden per	Pari	Koers	Bank- disconto
Europa.				
Londen *)	£	12.10 ^s	8.43 ¹ / ₂	% 2
Berlijn *)	100 Mark	59.26	59.10	4
Parijs *)	100 Franc	9.747	9.80 ¹ / ₂	2 ¹ / ₂
Brussel *)	100 Belga	34.59	34.86 ¹ / ₂	3 ¹ / ₂
Luxemburg	100 Franc	—	6.97 ¹ / ₂	—
Zürich *)	100 „	48.—	48.10	2
Praag	100 Kronen	—	7.41 ¹ / ₂	3 ¹ / ₂
Weenen *)	100 Schilling	35.—	27.85	5
Boedapest	100 Pengö	43.51	43.75	4 ¹ / ₂
Boekarest	100 Lei	1.4880	1.51	6
Sofia	100 Leva	1.79 ⁷	1.80	8 ¹ / ₂
Belgrado	100 Dinar	4.379	3.40	7 ¹ / ₂
Istanbul	Turksch £	10.93	1.17 ¹ / ₂	—
Athene	100 Drachme	3.23	1.41 ¹ / ₂	7
Milaan	100 Lira	13.09	13.17	4
Madrid	100 Peseta	48.—	20.92 ¹ / ₂	6
Lissabon	Escudo	2.68 ¹ / ₂	0.7 ¹ / ₂	6
Kopenhagen *)	100 Kronen	66.67	37.70	3
Oslo *)	100 „	66.67	42.50	3 ¹ / ₂
Stockholm *)	100 „	66.67	43.45	3
Reickjavick	100 IJsl. Kr.	66.67	38.25	6
Warschau	100 Zloty	27.91	27.92 ¹ / ₂	6
Kovno (Litauen) ..	100 Lita	24.88	24.50	7
Riga (Letland) ..	100 Lat	48.—	48.25	5 ¹ / ₂ -6
Reval (Estland)...	100 Estl. Kr.	66.67	—	5 ¹ / ₂
Helsingfors	100 Finnmrk.	6.26 ¹ / ₂	3.72 ¹ / ₂	5 ¹ / ₂
Moskou	Tjerwonets (10 Roebel)	12.80	12.80	—
Danzig	100 Gulden	48.42	48.62 ¹ / ₂	4
Amerika.				
New-York *)	\$	2.4878	1.89 ¹ / ₄	2 ¹ / ₂
Montreal	Canad. \$	2.4878	1.80	—
Mexico	Mex. Dollar	1.24	0.53	—
Buenos Aires	Peso (papier)	1.0568 ¹	0.65	—
La Paz (Bolivia) ³⁾	Boliviano	0.9080	—	—
Rio de Janeiro ...	Milreis (pap.)	0.8075 ²	0.19 ¹ / ₄	—
Valparaiso	Peso (papier)	0.30	0.15	6-7
Bogota (Columbia) ³⁾	Peso	2.42	1.75	—
Quito (Ecuador) ..	Sucre	0.49 ^s	0.31 ¹ / ₂	—
Lima (Peru)	Sol	0.69 ⁷	0.39	—
Montevideo (Urug.)	Peso	2.5725	1.17 ¹ / ₂	—
Caracas (Venezuela)	Bolivar	0.4795	0.40	—
Paramaribo	Gulden	1.—	100.34	—
San José (C. Rica)	Colon	—	—	—
Guatemala	Quetzal	2.48 ¹ / ₂	1.89	—
Willemstad (Curag.)	Gulden	1.—	1.01	—
Managua (Nicar.) ³⁾	Cordoba	2.48 ¹ / ₂	—	—
San Salvador ³⁾	Colon	1.2440	0.64	—
Azië.				
Calcutta	Rupee	0.91	0.63 ¹ / ₂	3 ¹ / ₂
Batavia	Gulden I.G.	100	0.99 ³ / ₄	5
Kobe	Yen	1.24	0.53	4.38
Hongkong	Dollar	—	0.60	—
Shanghai	Dollar	—	0.54	—
Singapore	Straits Doll.	1.4125	0.97 ¹ / ₂	—
Manilla	Phil. Peso	1.24	1.07 ¹ / ₂	—
Teheran ⁴⁾ (Perzië) ..	Pahlavi	—	10.—	—
Bangkok	Baht	—	0.80 ³ / ₄	—
Afrika.				
Kaapstad	£	12.10 ¹ / ₂	8.44	3 ¹ / ₂
Alexandrië	Egypt. £	12.42	8.65	—
Australië.				
Melbourne, Sidney en Brisbane	£	12.10 ¹ / ₂	6.75	—
Nieuw Zeeland	£	12.10 ¹ / ₂	6.72	—

¹⁾ Goudpeso. ²⁾ Milreis Goud. ³⁾ Not. te A'dam. Ov. not. part. opg.
⁴⁾ Zichtkoers. ⁵⁾ Munteenheid = Rial (= een Kran).

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

BANK DISCONTO'S.

Ned. Disc. Wissels. 4 1/2	28 Juni '33	Lissabon	6 1/4	4 Apr. '32
Bel. Binn. Eff. 5	28 Juni '33	Londen	2	30 Juni '32
Vrsch. in R.C. 5	28 Juni '33	Madrid	6	26 Oct. '32
Athene	9 3 Dec. '32	N.-York F.R.B. 2 1/2	25	Mei '33
Batavia	4 1/2	Oslo	3 1/2	22 Mei '33
Belgrado	7 1/2	Parijs	2 1/2	9 Oct. '31
Berlijn	4 22 Sept. '32	Praag	3 1/2	25 Jan. '33
Boekarest	7 3 Mrt. '32	Pretoria	3 1/2	15 Mei '33
Brussel	3 1/2	Rome	4	9 Jan. '33
Budapest	4 1/2	Stockholm	3	1 Juni '33
Calcutta	3 1/2	Tokio	3.65	3 Juli '33
Dantzig	4	Weenen	5	23 Mrt. '33
Helsingfors	5 1/2	Warschau	6	20 Oct. '32
Kopenhagen	3	Zwits. Nat. Bk. 2	22	Jan. '31

WISSELKOERSEN.

OPEN MARKT.

	1933				1932	1931	1914
	1 Juli	26 Juni/1 Juli	19/24 Juni	12/17 Juni	27 Juni/2 Juli	29 Juni/4 Juli	20/24 Juli
Amsterdam Partic. disc. Prolong.	4-1/2	2-4 1/2	2-1/4	1 3/4-2 1/4	3/8-1/2	7/8-1	3 1/8-3 1/2
Londen Daggeld...	1/2-1	1/2-1	1/4-1	1/4-1	1/2-1 1/2	1-4	1 3/4-2
Berlijn Daggeld...	—	4 1/4-5 1/2	4 1/8-5 1/4	4 3/8-5 1/2	5-7	7 3/4-11	—
New York Daggeld 1)	1	1	1	1	2 1/2-3 1/4	1 1/2-3 1/4	1 3/4-2 1/2

1) Koers van 30 Juni en daaraan voorafgaande weken t/m. Vrijdag.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York*)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia 1)
27 Juni 1933	2.01 1/2	8.53	59.35	9.84	35.15	99 3/8
28 „ 1933	1.96 1/2	8.44 1/4	59.02 1/2	9.79 3/4	34.83	99 3/8
29 „ 1933	1.91 3/4	8.45	59.02 1/2	9.80	34.85	99 3/8
30 „ 1933	1.97	8.73 3/4	59.05	9.80 1/2	34.90	99 3/8
1 Juli 1933	1.96 1/2	8.45	59.12 1/2	9.80	34.89	99 3/8
3 „ 1933	1.89 1/4	8.43 1/2	59.10	9.80 1/2	34.86 1/2	99 3/8
Laagste d.w.1)	1.88	8.40	58.90	9.79	34.72 1/2	99
Hoogste d.w.1)	2.03 1/2	8.61	59.40	9.91	35.40	99 1/2
Muntpariteit	2.4878	12.1070	59.263	9.747	34.592	100

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag *)	Boekarest *)	Milaan **)	Madrid **)
27 Juni 1933	48.30	—	7.45	1.50	13.25	21.10
28 „ 1933	48.10	—	7.41	1.50	13.15	20.96
29 „ 1933	48.09	—	7.41	1.50	13.16	20.97 1/2
30 „ 1933	48.11	—	7.41	1.50	13.12 1/2	20.95
1 Juli 1933	48.10	—	7.41	1.50	—	—
3 „ 1933	48.10	—	7.41	1.50	13.17	20.92 1/2
Laagste d.w.1)	48.—	—	7.37 1/2	1.45	13.—	20.75
Hoogste d.w.1)	48.65	28.—	7.50	1.55	13.40	21.35
Muntpariteit	48.12 1/2	35.007	7.371	1.488	13.094	48.52

Data	Stockholm *)	Kopenhagen *)	Oslo *)	Helsingfors *)	Buenos-Aires *)	Montreal *)
27 Juni 1933	44.—	37.80	43.—	3.77	65	1.83
28 „ 1933	43.50	37.65	42.50	3.71 1/2	65	1.80
29 „ 1933	43.50	37.75	42.55	3.74	65	1.76
30 „ 1933	43.40	37.65	42.40	3.70	65	1.80
1 Juli 1933	43.50	37.70	42.50	3.70	65	1.80
3 „ 1933	43.45	37.70	42.50	3.72 1/2	65	1.80
Laagste d.w.1)	43.15	37.35	42.10	3.65	—	1.72 1/2
Hoogste d.w.1)	44.50	38.50	43.50	3.80	65	1.87 1/2
Muntpariteit	66.671	66.671	66.671	6.266	95 3/4	2.4878

*) Noteering te Amsterdam. **) Not. te Rotterdam. 1) Part. opgave. In 't 1ste of 2de No. van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
27 Juni 1933	4,30	4,97	30,—	50,50
28 „ 1933	4,39	5,09	31,—	51,80
29 „ 1933	4,28 1/4	4,98	30,25	50,80
30 „ 1933	4,27 3/4	4,95 1/4	30,15	50,60
1 Juli 1933	4,34 1/4	5,02 1/4	30,35	51,35
3 „ 1933	4,48	5,20 1/2	31,40	53,10
4 Juli 1932	—	—	—	—
Muntpariteit..	4,86	3,90 3/8	23.81 1/4	40 3/16

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	17 Juni 1933	24 Juni 1933	26 Juni/1 Juli 1933 Laagste/Hoogste	1 Juli 1933
Alexandrië..	Piast. p. £	97 1/2	97 1/2	97 1/2	97 1/2
Athene	Dr. p. £	590	590	580	600
Bangkok....	Sh. p. tical	1,10 1/8	1,10 1/8	1,10 1/8	1,10 1/8
Budapest ..	Pen. p. £	19 1/2	19 1/2	18 3/4	20 1/2
Buenos Aires	d. p. \$	41 1/4	41 1/4	41 1/4	42 1/4
Calcutta	Sh. p. rup.	1,65 1/4	1,65 1/4	1,65 1/4	1,65 1/4
Constantin..	Piast. p. £	700	700	700	700
Hongkong ..	Sh. p. \$	1,5	1,4 3/8	1,4 3/8	1,5 3/8
Kobe	Sh. p. yen	1,3 1/16	1,3 1/16	1,3 1/16	1,3 1/16
Lissabon	Escu. p. £	110	110	109 1/2	110 1/2
Mexico	\$ per £	14.15	15.—	14.50	16.25
Montevideo	d. per £	34	34	33	35
Montreal ..	\$ per £	4.58 1/4	4.68	4.65	4.80
Rio d. Janeiro	d. per Mil.	4 3/8	4 1/2	4 1/8	4 3/8
Shanghai ..	Sh. p. tael	1,3 3/16	1,3	1,2 1/2	1,3 1/4
Singapore ..	id. p. \$	2,3 15/16	2,3 15/16	2,3 15/16	2,3 15/16
Valparaiso 1)	\$ per £	—	—	—	—
Warschau ..	Zl. p. £	30 1/8	30 1/4	30	30 1/4

ZILVERPRIJS		GOUDPRIJS 3)	
Londen 1) (N.York 2)		Londen	
27 Juni 1933..	19 1/16	36 1/4	122/-
28 „ 1933..	18 15/16	36 1/4	122 1/4
29 „ 1933..	18 3/8	35 3/8	122 1/4
30 „ 1933..	18 3/8	35 3/8	123/-
1 Juli 1933..	18 3/8	36 3/8	122 1/4 1/2
3 „ 1933..	18 9/16	36 3/4	123 1/4
4 Juli 1932..	16 3/8	—	116/-
27 Juli 1914..	24 1/16	59	84 10/-

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 's RIJKS KAS

Vorderingen.	23 Juni 1933	30 Juni 1933
Saldo van 's Rijks Schatkist bij De Nederlandsche Bank.....	f 14.168.765,92	—
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten	87.260,49	f 620.619,06
Voorschotten op ultimo Mei 1933 aan de gem. verst. op v. haar d. de Rijksadm. te heffen gem. ink. bel. en op. op de Rijksink. bel.	1.646.887,34	1.646.887,34
Voorschotten op ultimo Mei 1933 a. d. gem. verstrekt op aan haar uit te keeren hoofds. der pers. bel., aand. in de hoofds. der grondbel. en der gem. fondsel., alsmede op. op die belastingen en op de vermogensbelasting	804.174,41	804.174,41
Voorschotten aan Ned.-Indië.....	178.061.760,79	179.310.031,35
Id. aan Suriname.....	11.681.181,24	11.729.407,77
Id. aan Curaçao.....	6.057.217,55	6.072.088,96
Kasvoed. weg. creditverst. a. h. buitenl.	101.078.866,27	101.247.041,50
Saldo der postrek. v. Rijkscomptabelen	29.022.960,18	17.600.862,16
Vord. op andere Staatsbedrijven 1)....	14.196.816,02	13.686.816,02
Verstr. t. laste der Rijksbegr. kasgeld-leeningen aan gemeenten (saldo) ..	39.559.765,29	39.636.565,29

Vorderingen.	23 Juni 1933	30 Juni 1933
Voorschot door De Ned. Bank ing. art. 16 van haar octrooi verstrekt	—	f 7.368.618,37
Voorschot door De Ned. Bank in regk.-crt. verstrekt.....	—	—
Schatkistbiljetten in omloop.....	f 286.344.000,—	286.344.000,—
Schatkistpromessen in omloop.....	125.550.000,—	125.550.000,—
Daggeldleeningen.....	—	—
Zilverbons in omloop.....	1.524.966,—	1.519.562,—
Schuld aan het Alg. Burg. Pensioenf. 1)	228.322,77	7.459.474,46
Id. aan het Staatsbedrijf d. P., T. en T. 1)	100.356.467,67	86.924.483,92
Id. aan andere Staatsbedrijven 1).....	193.262,04	203.262,04
Id. aan diverse instellingen 1).....	81.986.762,87	82.040.944,90

1) In regk.-crt. met 's Rijks Schatkist.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

Vorderingen:	24 Juni 1933	1 Juli 1933
Betaalmiddelen in 's Lands kas.....	—	—
waaronder Muntbiljetten.....	—	—
Saldo Javasche Bank.....	—	f 37.000,—
Vereffeningen:		
Voorschot 's Rijks kas e. a. Rijksinstell.	f 178.107.000,—	187.999.000,—
Schatkistpromessen	600.000,—	600.000,—
Schatkistbiljetten	19.035.000,—	19.695.000,—
Muntbiljetten in omloop	1.753.000,—	1.753.000,—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds.	540.000,—	540.000,—
Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarbank.	1.386.000,—	1.214.000,—
Voorschot van de Javasche Bank....	269.000,—	—

CURAÇAOSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.						
Data	Metaal	Circulatie	Voor-schotten aan de kolonie	Dis-onto's	Diverse reke-ningen 1)	Diverse reke-ningen 2)
1 Mei 1933	4.701	4.903	134	154	568	59
1 April 1933	4.712	4.906	150	68	653	82
1 Maart 1933	4.710	4.909	151	6	709	72
1 Februari 1933	4.785	5.044	161	117	638	61
1 Januari 1933	4.747	5.005	162	45	760	118
1 Mei 1932	4.827	5.309	185	25	1.059	198

1) Sluftp. der activa. 2) Sluftp. der passiva.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 3 Juli 1933.

Activa.			
Binnenl. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	Hfdbk. f Bijbkn. „ Ag.sch. „	46.377.272,74 2.945.455,25 6.645.684,78	f 55.968.412,77
Papier o. h. Buitenl. in disconto
Idem eigen portef.	f	69.701.096,—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	69.701.096,—
Beleeningen	Hfdbk. f incl. vrsch. Bijbkn. „ in rek.-crt. Ag.sch. „ op onderp.	61.729.489,70 7.579.468,93 55.114.942,23	f 124.423.900,86
Op Effecten	f 120.090.490,39
Op Goederen en Spec.	4.333.410,47	124.423.900,86
Voorschotten a. h. Rijk	2.518.715,08
Munt, Goud	f 110.751.745,—
Muntmat., Goud	633.991.288,34	f 744.743.033,34
Munt, Zilver, enz.	23.235.859,11
Muntmat., Zilver	767.978.892,45 ¹⁾
Belegging ¹ / ₆ kapitaal, reserves en pensioenfondsen	21.460.889,49
Gebouwen en Meub. der Bank	5.000.000,—
Diverse rekeningen	13.981.620,18
Staat d. Nederl. (Wet v. 27/5/32, S. No. 221)	18.331.195,17
			f 1.079.364.722,—

Passiva.			
Kapitaal	f 20.000.000,—
Reservefondsen	3.749.272,82
Bijzondere reserve	5.000.000,—
Pensioenfondsen	8.810.358,45
Bankbiljetten in omloop	962.462.715,—
Bankassigatiën in omloop	451.558,21
Rek.-Cour. { Het Rijk f saldo's: { Anderen „	78.197.983,12	78.197.983,12
Diverse rekeningen	692.834,40
			f 1.079.364.722,—

Beschikbaar metaalsaldo	f 352.020.001,32
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is	880.050.003,—

1) Waarvan in het buitenland f 3.020.302,58.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. Metaal-saldo ¹⁾	Dek-kings-perc.
	Munt	Muntmat.				
3 Juli '33	110752	633.991	962.463	78.650	352.020	73
26 Juni '33	97.701	669.991	921.658	97.025	384.684	78
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen ²⁾
3 Juli 1933	55.968	—	124.424	69.702	13.982
26 Juni 1933	46.366	—	84.462	73.198	10.193
25 Juli 1914	67.947	—	61.686	20.188	509

1) Sedert den bankstaat van 4 Jan. 1929 op de basis van ²/₅ metaaldekking. 2) Onder de activa.

JAVASCHE BANK.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. metaal-saldo
1 Juli '33 ²⁾	147.220		199.290	33.370	54.156
24 Juni '33 ²⁾	147.990		196.720	34.850	55.362
3 Juni 1933	104.510	44.506	201.494	34.644	54.561
27 Mei 1933	106.987	44.542	199.308	37.443	56.829
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842

Data	Wissels, buiten N.-Ind. betaal.	Dis-conto's	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Dek-kings-percentage
1 Juli '33 ²⁾	5.240	57.520	35.920	63	63
24 Juni '33 ²⁾	5.510	55.070	36.130	64	64
3 Juni 1933	8.760	9.113	35.182	32.905	63
27 Mei 1933	11.471	9.080	37.205	30.556	64
25 Juli 1914	6.395	7.259	75.541	2.228	44

1) Sluitpost activa. 2) Cijfers telegrafisch ontvangen.

BANK VAN ENGELAND.

Data	Metaal	Bankbilj. in circulatie	Bankbilj. in Banking Departm.	Other Securities	
				Disc. and Advances	Securities
28 Juni 1933	190.584	375.125	74.235	16.643	11.867
21 „ 1933	189.277	372.022	76.074	12.677	14.181
22 Juli 1914	40.164	29.317		33.633	

Data	Gov. Sec.	Public Depos.	Other Deposits		Reserve	Dek-kings-perc. ¹⁾
			Bankers	Other Accounts		
28 Juni '33	75.373	14.062	105.121	42.165	75.459	46 ²³ / ₃₂
21 „ '33	73.648	24.848	95.195	39.800	77.255	48 ⁵ / ₁₆
22 Juli '14	11.005	14.736	42.185		29.297	52

1) Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Data	Goud	Zilver	Te goed in het buitenl.	Wissels	Waarv. op het buitenl.	Beleeningen	Renteloot voorschot v. d. Staat
23 Juni '33	81.244	1.028	2.536	4.824	1.404	2.668	3.200
16 „ '33	81.181	1.035	2.536	4.242	1.413	2.704	3.200
23 Juli '14	4.104	640	—	1.541	8	769	—

Data	Bons v. d. zelfst. amort. k.	Diver-sen ¹⁾	Circulatie	Rekg. Courant		
				Staat	Zelfst. amort. k.	Parti-culieren
23 Juni '33	6.559	2.179	82.591	508	2.004	18.978
16 „ '33	6.559	2.333	82.999	451	1.945	18.208
23 Juli '14	—	—	5.912	401	—	943

1) Sluitpost activa.

DUITSCHER RIJKS BANK.

Data	Goud	Daarvan bij buit. circ. banken ¹⁾	Deviezen als goud-dekking geldende	Andere wissels en cheques	Beleeningen
23 Juni 1933	222,7	30,0	81,1	2.972,8	69,8
15 „ 1933	268,9	41,3	85,0	3.041,7	78,2
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effec-ten	Diverse Activa ²⁾	Circu-latie	Rekg.-Crt.	Diverse Passiva
23 Juni 1933	320,2	405,4	3.199,8	427,7	176,2
15 „ 1933	319,9	334,2	3.284,0	400,4	164,5
30 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	944,—	40,0

1) Onbelast. 2) W.o. Rentenbankscheine 23, 15 Juni 1933, resp. 31, 26 mill.

NATIONALE BANK VAN BELGIË.

Data	Goud		Binnen- en buitenland-sche wissels	Beleeningen op Belgische Staatsfondsen	Voorschot aan den Staat	Overheids-fondsen	Circulatie	Rekg. Crt.	
	Munt en metaal	Munt en diversen						Schatkist	Partic.
29 Juni 1933	2678	—	730	55	—	3.590	49	275	
22 „ 1933	2674	65	723	58	363	40	3.552	41	317

FEDERAL RESERVE BANKS.

Data	Goudvoorraad		„Other cash“ ²⁾	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In her-disc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
21 Juni '33	3.533,2	2.801,2	287,1	222,1	8,8
14 „ '33	3.532,8	2.859,4	293,3	253,8	10,2

Data	Belegd in U. S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circula-tie	Totaal Depo-sito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dek-kings-perc. ¹⁾	Algem. Dek-kings-perc. ²⁾
21 Juni '33	1.954,7	3.090,3	2.486,8	147,7	63,3	68,5
14 „ '33	1.932,4	3.118,4	2.481,0	147,6	63,0	68,3

1) Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opeischbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. 2) Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

3) „Other Cash“ does not include Federal Reserve Notes or a Bank's own Federal Reserve bank notes.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Data	Aantal banken	Dis-conto's en beleen.	Beleg-gingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal depo-sito's	Waarvan time deposits
14 Juni '33	53	8.559	7.962	1.709	15.628	4.263
7 „ '33	60	8.511	7.974	1.636	15.439	4.275

De posten van De Ned. Bank, de Javasche Bank en de Bank of Eng-land zijn in duizenden, alle overige posten in miljoenen van de be-treffende valuta.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

4 Juli 1933.

De koersen voor tarwe waren in het einde der voorafgaande week aan de termijnmarkten te Chicago en te Winnipeg sterk gestegen wegens ernstige klachten over hitte en droogte in de Ver. Staten en in Canada, terwijl ook de Argentijnsche prijzen opliepen. Koopers in Europa waren niet geneigd de gevraagde hoogere prijzen te betalen en bleven gereserveerd. In het begin der afgelopen week vond in Noord-Amerika de verhooging verderen voortgang, in Argentinië bleven de prijzen toen vrijwel op het peil van het einde der voorafgaande week. De Noord-Amerikaansche verhooging, gebaseerd op oogstberichten en nieuwe inflatie van den Dollar, viel samen met geruchten over den Gulden, welke een algemeene vraag deden ontstaan tot sterk oplopende prijzen. Ook in Engeland, waar de koers van den Gulden natuurlijk geen rol speelt, was flinke vraag en werden hoogere prijzen betaald. Spoedig daarop is eene reactie gekomen, waardoor de geheele verhooging van den vorigen dag weder verloren ging. De angstige geruchten over den Gulden bleken wederom ongemotiveerd te zijn en regen in Noord-Amerika met dalende temperatuur brachten verbetering in de omstandigheden, waarin de tarwe in Noord-Amerika verkeert. Later in de week zijn de koersen daar weder, eerst langzaam, later sterk, gestegen. In Chicago tengevolge van verdere verlaging van den Dollarkoers en slechte oogstberichten. De eerste particuliere oogstraming van 1 Juli bedroeg voor wintertarwe 312 miljoen bushels en voor voorjaarstarwe 190 miljoen bushels. Een maand geleden was de regeeringsschatting van wintertarwe 341 miljoen en van voorjaarstarwe 270 miljoen bushels. Gedurende de laatste 2 à 3 weken is in beide tarwegebieden der Ver. Staten de toestand aanmerkelijk slechter geworden. Het slot te Chicago was voor tarwe $8\frac{1}{2}$ Dollarcenten per 60 lbs. hooger dan een week geleden. Hoewel het doel der regeering in de Ver. Staten om de prijzen te verhoogen, wordt bereikt, maakt men zich ook daarover ongerust, daar de op tarwe ingevoerde belasting van 30 Dollarcenten per bushel gebaseerd was op een prijs van 60 cents, terwijl die nu bijna een Dollar bedraagt. Winnipeg volgde den prijzenloop te Chicago. Nadat de verhooging van het begin der week verloren was gegaan, was de stemming vrij kalm, doordat in de droge streken regen viel en de hitte voorbij was. Meer regen is zeer noodig, vooral in het Zuiden van Canada. Later steeg ook in Winnipeg de prijs weder sterk en het slot was er $4\frac{1}{2}$ Dollarcenten hooger dan een week geleden. De Argentijnsche termijnmarkten bleven in het begin der week bij de groote verhoogingen in Noord-Amerika vrijwel onveranderd, daalden daarna om gedurende de laatste dagen der week weer flink te stijgen. De termijnmarkt te Buenos Aires sloot onveranderd, die te Rosario 5 centavos hooger dan een week geleden. In Australië is verdere regen gevallen en de vooruitzichten voor den tarwe-oogst lijken op het oogenblik gunstig. De vooruitzichten in Europa blijven gunstig, hoewel niet overal zulke groote oogsten verwacht worden als in het vorige jaar. Dit is het geval in Frankrijk, waar naar warm weder verlangd wordt, en in Italië. In het laatste land rekent men op een 2.3 miljoen kleinere opbrengst, doch op zeer goede kwaliteit. Het mengpercentage voor geheel Italië is vastgesteld op 99 pCt., het was 95 pCt. In Duitsland wordt de met wintertarwe bebouwde oppervlakte geschat op 5.010.000 acres tegen 4.880.000 acres in het vorige jaar. De Roemeensche oogst wordt geschat op 9.200.000 quarters tegen 7.630.000 quarters in het vorige jaar. Het gemiddelde der laatste jaren was 13.800.000 quarters. De Roemeensche

regeering overweegt het verleen van steun aan den landbouw door minimum inkooprijzen vast te stellen en daarvoor door een in te stellen organisatie te doen koopen. De tarweconferentie in Londen is nog niet tot resultaten gekomen, doch nu zijn voorstellen gezonden naar Australië, welke daar worden besproken.

Nadat in het begin der week de prijzen voor rogge in navolging van die voor tarwe sterk zijn verhoogd, zijn deze later weder verlaagd toen de vraag verminderde. Tegen het einde der week is weder eene verbetering ingetreden door schaarsch aanbod van Platarogge. Ook andere soorten konden toen in prijs verbeteren. In Duitsland wordt de met rogge bebouwde oppervlakte geschat op 10.990.000 acres tegen 10.830.000 acres in het vorige jaar.

Tengevolge van den wensch van velen om, in verband met de geruchten over den Gulden in het begin der week, goederen te koopen is een levendige vraag ontstaan voor maïs in alle posities, welke daardoor sterk in prijs werd verhoogd. Groote contracten zijn tot oplopende prijzen afgesloten. Van langen duur is de zooveel vastere stemming niet geweest toen de vrees voor den Gulden was geweken en de koersen in Argentinië aan de termijnmarkten geen aanleiding gaven tot prijsverbetering. In den loop der week daalden de prijzen allens weder tot het niveau was bereikt van vóór de verhooging. Vooral van aangekomen en spoedig verwachte maïs was het aanbod groot. Tegen het einde der week werden daarvan flinke hoeveelheden uit de markt genomen en nadat Argentinië steeg, verbeterde ook hier de prijs weder. Dat was zooveel voor aangekomen maïs het geval als voor verscheping in de eerstvolgende maanden. Het aanbod van Donau maïs is niet dringend en wordt per Juli-aflading voor dezelfde prijzen verkocht als Platamaïs. Men heeft meer vertrouwen in de kwaliteit van Donau maïs, terwijl die van Platamaïs op het oogenblik niet fraai is. Het weder in Roemenië is gunstig en warm. De termijnmarkt te Buenos Aires sloot 4 centavos per 100 KG. lager, te Rosario 5 centavos lager dan een week geleden.

De stemming voor gerst blijft vast met flinke vraag voor stoomende partijen Plata- en Donaugerst. De prijzen zijn in het begin der week slechts matig gestegen en later ook niet belangrijk verlaagd. In het einde der week werd weder eene kleine verhooging betaald.

In haver zijn de omzetten klein zonder groote prijschommelingen. De termijnmarkt te Buenos Aires sloot 5 centavos lager.

SUIKER.

De stemming op de verschillende suikermarkten was deze week zeer levendig. Optimistische verwachtingen in Amerika, o.a. omtrent contingentering, veroorzaakte een vaste tendens, terwijl de gespannen onzekerheid, welke op de Londensche Wereldconferentie heerschte, ook op suiker van invloed was.

De te Londen bijeengekomen internationale Suiker-raad is aan het werk getogen en heeft een Sub-commissie ingesteld, waarin 22 landen zitting nemen.

In Amerika was de markt aanvankelijk vast. Flink partijen ruwsuiker werden verkocht tot tusschen 1.40 d.c. en 1.50 d.c. c. & fr. basis Cubasuiker schommelende prijzen. De termijnmarkt te New-York opende in zeer vaste stemming. Vrij ruim aanbod, hoofdzakelijk tengevolge van winstnemingen, belétten echter een koersstijging van langeren duur. De slotnoteringen waren: Juli 1.45, Sept. 1.47, Oct. 1.51, Dec. 1.54 en Jan. 1.55, terwijl de laatste notering voor Spot Centr. 3.50 was.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	25 Juni/1 Juli 1933	Sedert 1 Jan. 1933	Overeenk. tijdvak 1932	25 Juni/1 Juli 1933	Sedert 1 Jan. 1933	Overeenk. tijdvak 1932	1933	1932
Tarwe	25.023	696.170	761.456	300	12.822	7.408	708.992	768.864
Rogge	8.544	215.073	264.192	700	3.619	1.333	218.692	265.525
Boekweit	209	11.731	14.855	—	25	—	11.756	14.855
Maïs	48.562	542.645	662.226	6.198	107.840	168.665	650.485	830.891
Gerst	7.947	158.296	194.779	—	17.713	7.359	176.009	202.138
Haver	1.584	87.333	112.083	—	2.017	3.022	89.350	115.105
Lijnzaad	3.224	126.461	139.028	520	154.241	196.164	280.702	335.192
Lijnkoek	2.155	37.965	52.131	—	—	50	37.965	52.181
Tarwemeel	221	11.085	12.390	284	4.069	8.697	15.154	21.087
Andere meelsoorten	1.023	30.166	22.604	216	5.477	7.527	35.643	30.131

STATISTISCH OVERZICHT

	GRANEN EN ZADEN										TUINBOUWARTIKELEN (Loosduinen)						VLEESCH			
	TARWE Manitoba No. 2 loco Rotterdam/ Amsterdam per 100 K.G.		ROGGE No. 2 Canada loco R'dam/A'dam per 100 K.G.		MAIS La Plata R'dam/A'dam per 2000 K.G.		GERST 62/63 K.G. Z. Russische loco Rotterdam/ A'dam per 2000 K.G.		LIJNZAAD La Plata loco R'dam/A'dam per 1960 K.G.		BLOEM- KOOL le soort p. 100 st. 5)		KASKOM- MOMMERS le soort p. 100 st. 5)		SALADE le soort 5) p. 100 Krop		RUND- VLEESCH (versch) Gem.v. 3 kw. per 100 KG. Rotterdam		VARKENS- VLEESCH (versch) per 100 KG. Rotterdam	
	f.	%	f.	%	f.	%	f.	%	f.	%	f.	%	f.	%	f.	%	f.	%	f.	%
1925	17,20	100,0	13,07 ⁵	100,0	231,50	100,0	236,00	100,0	462,50	100,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1926	15,90	92,4	11,75	89,9	174,25	75,3	196,75	83,4	360,50	77,9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1927	14,75	85,8	12,47 ⁵	95,4	176,00	76,0	237,00	100,4	362,50	78,4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1928	13,47 ⁵	78,3	13,15	100,6	226,00	97,7	228,50	96,8	363,00	78,5	26,47	100,-	23,08	100,-	5,83	100,-	93,-	100,-	77,50	100,-
1929	12,25	71,2	10,87 ⁵	83,2	204,00	88,1	179,75	76,2	419,25	90,6	26,32	59,4	23,83	103,3	7,60	130,3	96,40	103,7	93,12 ⁵	120,2
1930	9,67 ⁵	56,3	6,22 ⁵	47,6	136,75	59,1	111,75	47,4	356,00	77,0	16,32	61,7	18,28	79,2	3,51	60,2	108,-	116,1	72,90	94,1
1931	5,55	32,3	4,55	34,8	84,50	36,5	107,25	45,4	187,00	40,4	18,49	69,9	16,89	73,2	4,33	74,3	88,-	94,6	48,-	61,9
1932	5,22 ⁵	30,4	4,62 ⁵	35,4	77,25	33,4	100,75	42,7	137,00	29,6	16,71	63,1	11,87	51,4	3,57	61,2	61,-	65,6	37,50	48,4
Jan. 1931	6,52 ⁵	37,9	4,-	30,6	84,50	36,5	86,25	36,5	207,50	44,9	—	—	—	—	—	—	96,-	103,2	56,-	72,3
Febr. "	5,77 ⁵	33,6	3,90	29,8	87,50	37,8	85,75	36,3	206,25	44,6	—	—	—	—	—	—	91,-	97,8	50,-	64,5
Maart "	5,62 ⁵	32,7	4,20	32,1	103,00	44,5	104,75	44,4	214,00	46,3	—	—	—	—	—	—	90,-	96,8	51,-	65,8
April "	5,90	34,3	4,42 ⁵	33,8	112,00	48,4	117,00	49,6	197,75	42,8	20,42	77,1	22,42	97,1	7,45	127,8	97,-	104,3	47,-	60,6
Mei "	6,15	35,8	4,97 ⁵	38,0	95,75	41,4	124,00	52,5	189,00	40,9	16,56	62,6	18,75	81,2	4,27	73,2	98,-	105,4	45,-	58,1
Juni "	5,75	33,4	5,05	38,6	86,75	37,5	116,50	49,4	191,50	41,4	—	—	9,51	41,2	1,27	21,8	101,-	108,6	41,-	52,9
Juli "	5,42 ⁵	31,5	4,70	35,9	84,25	36,4	115,75	49,0	211,00	45,6	—	—	—	—	—	—	95,-	102,2	49,-	63,2
Aug. "	4,97 ⁵	28,9	4,02 ⁵	30,8	74,50	32,2	119,50	50,6	185,50	40,1	—	—	—	—	—	—	94,-	101,1	54,-	69,7
Sept. "	4,77 ⁵	27,8	4,27 ⁵	32,7	68,00	29,4	97,00	41,1	164,25	35,5	—	—	—	—	—	—	84,-	90,3	50,-	64,5
Oct. "	5,-	29,1	4,47 ⁵	34,2	68,50	29,6	94,75	40,1	160,25	34,6	—	—	—	—	—	—	75,-	80,6	49,-	63,2
Nov. "	5,82 ⁵	33,9	5,47 ⁵	41,9	81,00	35,0	114,50	48,5	169,75	36,7	—	—	—	—	—	—	72,-	77,4	48,-	61,9
Dec. "	4,92 ⁵	28,6	4,95	37,9	69,25	29,9	111,25	47,1	145,75	31,5	—	—	—	—	—	—	70,-	75,3	43,-	55,5
Jan. 1932	5,05	29,4	5,07 ⁵	38,8	71,25	30,8	114,00	48,3	142,50	30,8	—	—	—	—	—	—	70,-	75,3	40,-	51,6
Febr. "	5,30	30,8	5,07 ⁵	38,8	74,00	32,0	108,50	46,0	142,25	30,8	—	—	—	—	—	—	68,-	73,1	34,-	43,9
Maart "	5,52 ⁵	32,1	5,80	44,4	86,75	37,5	118,00	50,0	143,25	31,0	—	—	—	—	—	—	67,-	72,0	32,-	41,3
April "	5,65	32,7	6,22 ⁵	47,6	88,75	38,3	124,50	52,8	135,25	29,2	20,38	77,0	15,06	65,3	5,27	90,4	63,-	67,7	28,-	36,1
Mei "	5,60	32,6	5,30	40,5	78,00	33,7	116,00	49,2	130,25	28,2	13,03	49,2	14,78	64,0	3,71	63,6	63,-	67,7	26,-	33,5
Juni "	5,22 ⁵	30,4	4,15	31,7	80,75	34,9	105,75	44,8	128,75	27,8	—	—	5,76	25,0	1,73	29,7	67,-	72,0	34,-	43,9
Juli "	4,90	28,5	4,-	30,6	78,75	34,0	100,25	42,5	129,75	28,1	—	—	—	—	—	—	64,-	68,8	35,50	45,8
Aug. "	5,20	30,2	4,07 ⁵	31,2	77,50	33,5	98,25	41,6	133,00	28,8	—	—	—	—	—	—	62,-	66,7	40,50	52,2
Sept. "	5,47 ⁵	31,8	4,20	32,1	78,50	33,9	88,50	37,5	150,75	32,6	—	—	—	—	—	—	55,-	59,1	42,50	54,8
Oct. "	5,25	30,5	3,92 ⁵	30,0	74,50	32,2	79,50	33,7	138,25	29,9	—	—	—	—	—	—	51,-	54,8	44,-	56,8
Nov. "	4,90	28,5	3,90	29,8	71,25	30,8	79,00	33,5	135,25	29,2	—	—	—	—	—	—	53,-	57,0	46,-	59,3
Dec. "	4,72 ⁵	27,5	3,80	29,1	66,25	28,6	75,25	31,9	135,00	29,2	—	—	—	—	—	—	53,-	57,0	46,-	59,3
Jan. 1933	4,95	28,8	3,75	28,7	73,00	31,5	75,25	31,9	136,50	29,5	—	—	—	—	—	—	50,50	54,3	44,75	57,7
Febr. "	4,77 ⁵	27,8	3,70	28,3	71,00	30,7	74,75	31,7	130,25	28,2	—	—	—	—	—	—	49,25	53,0	45,-	58,1
Maart "	5,05	29,4	3,82 ⁵	29,3	73,50	31,7	76,25	32,3	130,50	28,2	—	—	—	—	—	—	46,50	50,0	46,-	59,3
April "	5,15	29,9	3,75	28,7	72,75	31,4	71,25	30,2	129,50	28,0	—	—	—	—	—	—	49,50	53,2	48,25	62,3
Mei "	5,40	31,4	3,77 ⁵	28,9	70,50	30,5	73,25	31,0	146,75	31,7	14,32	55,2	13,59	58,9	3,27	56,1	49,50	53,2	48,25	62,3
Juni "	5,25	30,5	3,55	27,2	66,00	28,5	75,75	32,1	163,25	35,3	—	—	—	—	—	—	25,9	52,25	56,2	69,6
26 Juli "	5,45	31,7	3,60	27,5	64,00	27,6	76,00	32,2	175,00	37,8	—	—	—	—	—	—	13,9	51,25	55,1	48,- ⁶
3 Juli "	5,65	32,7	3,70	28,3	64,50	27,9	79,00	33,5	182,00	39,4	—	—	—	—	—	—	10,8	50,- ⁶	53,8	61,9

1) Men zie voor de toelichting op dezen staat de nos. van 8, 15 Aug. 1928, 25 Febr. 1931 en 15 Febr. 1933. 2) Tot Jan. 1931 Hard Winter No. 2 van Jan. 1931 tot vanaf 26 Mei 1930 tot 23 Mei 1932 74 K.G. Zuid-Russische. 3) Tot Jan. 1928 Matting; van Jan. 1928 tot 9 Febr. 1931 American No. 2, van 9 Febr. 1931 tot 23 Mei 1932 het betreffende jaar. 4) 24 Juni. 5) 1 Juli. 6) 30 Juni.

Vervolg STATISTISCH OVERZICHT

	MINERALEN						TEXTIELGOEDEREN										DIVERSEN			
	STEENKOLEN Westfaalsche/ Hollandsche bunkerkolen, ongezeefd f.o.b. R'dam/A'dam per 1000 K.G.		PETROLEUM Mid. Contin. Crude 33 tjm 33,9e Bé s.g. per barrel		BENZINE Gulf exp. 64/66 ⁹ §cts. per U.S. gallon		KATOEN				WOL gekamde Australische, Merino, 64's Av. loco Bradford per lb.		WOL gekamde Australische, Crossbred Colonial Carded, 50's Av. loco Bradford per lb.		KOE- HUIDEN Gaaf, open kop 57-61 pnd.		KALK- SALPETER Gld. per 100 KG. netto			
	f.	%	\$	%	§cts.	%	§cts.	%	pence	%	pence	%	pence	%	f.	%	f.	%		
1925	10,80	100,0	1,68	100,0	14,86	100,-	23,25	100,0	29,27	100,-	9,35	100,-	55,00	100,0	29,50	100,0	34,70	100,0	12,-	100,0
1926	17,90	165,7	1,89	112,5	13,65	91,9	17,55	75,5	16,24	55,5	6,30	67,4	47,25	85,9	24,75	83,9	28,46	82,0	11,61	96,8
1927	11,25	104,2	1,30	77,4	14,86	100,-	17,50	75,3	16,78	57,3	7,27	77,8	48,50	88,2	26,50	89,8	40,43	116,5	11,48	95,7
1928	10,10	93,5	1,20	71,4	9,98	67,2	20,00	86,0	19,21	65,6	7,51	80,4	51,50	93,6	30,50	103,4	47,58	137,1	11,48	95,7
1929	11,40	105,6	1,23	73,2	10,-	67,3	19,15	82,4	17,05	58,2	6,59	70,5	39,-	70,9	25,25	85,6	32,25	92,9	10,60	88,3
1930	11,35	105,1	1,12	66,7	8,77	59,0	13,55	58,3	12,-	41,0	3,92	41,9	26,75	48,6	16,25	55,1	25,36	73,1	9,84	82,0
1931	10,05	93,1	0,58	34,5	5,04	33,9	8,60	37,0	7,33	25,0	3,08	33,0	21,50	39,1	12,00	40,7	18,65	53,7	8,61	71,8
1932	8,00	74,1	0,81	48,2	4,50	30,3	6,45	27,7	5,21	17,8	3,11	33,3	16,00	29,1	8,50	28,8	11,15	32,1	6,15	51,3
Jan. 1931	10,30	95,4	0,85	50,6	6,08	40,9	10,30	44,3	8,31	28,4	3,09	33,1	21,25	38,6	12,00	40,7	24,63	71,0	10,11	84,3
Febr. "	10,30	95,4	0,85	50,6	6,14	41,3	10,95	47,1	9,58	32,7	3,55	38,0	21,75	39,5	12,00	40,7	22,50	64,8	10,21	85,1
Maart "	10,30	95,4	0,66	39,3	6,07	40,9	10,90	46,9	9,70	33,1	3,56	38,1	25,25	45,9	14,50	49,2	22,25	64,1	10,21	85,1
April "	10,15	94,0	0,53	31,5	5,66	38,1	10,25	44,1	8,68	29,7	3,31	35,4	24,50	44,5	14,50	49,2	22,25	64,1	10,21	85,1
Mei "	10,00	92,6	0,53 ⁵	31,5	5,37 ⁵	36,2	9,40	40,4	8,18	27,9	3,01	32,2	23,50	42,7	13,00	44,1	21,75	62,7	10,21	85,1
Juni "	10,00	92,6	0,34	20,5	4,24	28,5	9,10	39,1	7,54	25,8	3,01	32,2	22,00	40,0	12,50	42,4	19,13	55,1	10,21	85,1
Juli "	10,00	92,6	0,24 ⁵	14,3	3,40 ⁵	22,9	9,25	39,8	7,73	26,4	3,35	35,8	22,25	40,5	12,50	42,4	20,25	58,4	8,26	68,8
Aug. "	10,00	92,6	0,43	25,9	3,94	26,5	7,20	31,0	5,94	20,3	2,59	27,7	22,25	40,5	12,00	40,7	18			

(VAN GROOTHANDELSPRIJZEN¹⁾)

ZUIVEL EN EIERN					METALEN																
BOTER per K.G. Leeuwarder Comm. Noteering		KAAS Edammer Alkmaar Fabriekskaas kl. m/merk		EIERN Gem. not. Eiermijn Roermond p. 100 st.		KOPER Standaard Locoprijzen Londen per Eng. ton		LOOD Locoprijzen Londen per Eng. ton		TIN locoprijzen Londen per Eng. ton		IJZER Cleveland Foundry No. 3 f.o.b. Middlesbrough per Eng. ton		GIETERIJ-IJZER (Lux III) p. Eng. t. f.o.b. Antwerpen		ZINK Locoprijzen Londen per Eng. ton		GOUD cash Londen per ounce fine		ZILVER cash Londen per Standard Ounce	
f.	o/o	f.	o/o	f.	o/o	£	o/o	£	o/o	£	o/o	Sh.	o/o	sh.	o/o	£	o/o	sh.	o/o	pence	o/o
2,31	100,0	56,—	100,0	9,18	100,0	62,1/6	100,0	36,8/6	100,0	261,17/-	100,0	73/-	100,0	67/-	100,0	36,3/6	100,0	85/6	100,0	32 1/8	100,0
1,98	85,7	43,15	77,1	8,15	88,8	58,1/-	93,5	31,1/6	85,3	290,17/6	111,1	186/6	118,5	68/8	102,5	34,2/6	94,3	85/-	99,5	28 1/16	89,3
2,03	87,9	43,30	77,3	7,96	86,7	55,14/-	89,7	24,4/-	66,4	290,4/-	110,8	73/-	100,0	64/6	96,3	28,10/-	78,8	85/-	99,5	26 3/4	83,3
2,11	91,3	48,05	85,8	7,99	87,0	63,16/-	102,8	21,1/-	57,8	227,5/-	86,8	66/-	90,4	62/8	93,5	25,5/6	69,9	85/-	99,5	26 1/16	81,1
2,05	88,7	45,40	81,1	8,11	88,3	75,14/-	121,9	23,5/-	63,8	203,15/6	77,8	70/6	96,6	68/9	102,6	24,17/6	68,8	85/-	99,5	24 1/16	76,2
1,66	71,9	38,45	68,7	6,72	73,2	54,13/-	88,0	18,1/6	49,6	142,5/-	54,3	67/-	91,8	59/6	88,8	16,17/-	46,6	85/-	99,5	17 1/16	55,4
1,34	58,0	31,30	56,9	5,35	58,3	36,5/-	58,4	12,1/-	33,1	110,1/-	42,0	55/-	75,3	47/6	70,9	11,10,6	31,9	92/6	108,2	13 3/8	41,6
0,94	40,7	22,70	40,5	4,14	45,1	22,17/-	36,8	8,12/-	23,6	97,2/-	37,1	42/-	57,5	37/-	55,2	9,16/-	27,1	118/-	138,0	12 1/8	40,1
1,61	69,7	32,25	57,6	6,63	72,2	45,7/6	73,1	14,-/6	38,5	116,8/-	44,4	60/6	82,9	51/6	76,9	12,18/6	35,7	85/-	99,5	13 7/8	43,2
1,66	71,9	33,80	60,4	6,21	67,6	45,1/6	72,6	13,5/6	36,4	117,1/6	44,7	58/6	80,3	50/7	75,5	12,10/-	34,6	85/-	99,5	12 1/2	38,9
1,47	63,6	35,00	62,5	4,94	53,8	45,1/6	72,6	13,3/6	36,2	122,1/-	46,6	58/6	80,3	48/10	72,9	12,8/6	34,3	85/-	99,5	13 7/8	41,8
1,35	58,4	31,60	56,4	4,20	45,8	42,15/6	68,9	12,10/-	34,3	113,4/-	43,2	58/6	80,3	49/6	73,9	11,12/-	32,1	85/-	99,5	13 1/8	40,9
1,26	54,5	30,85	55,1	4,07 ⁵	44,4	39,6/6	63,4	11,10/6	31,6	104,17/-	40,0	58/6	80,3	48/-	71,6	10,13/6	29,5	85/-	99,5	12 1/2	40,3
1,29	55,8	33,50	59,8	4,30	46,8	36,6/6	58,5	11,11/6	31,8	106,2/6	40,5	58/6	80,3	47/1	70,3	11,10/-	31,8	85/-	99,5	12 7/8	40,1
1,32	57,1	37,75	67,4	4,40	47,9	34,14/-	55,9	12,15/6	35,1	112,5/6	42,9	58/6	80,3	48/9	72,8	12,11/-	34,7	85/-	99,5	13 1/4	41,2
1,30	56,3	36,00	64,3	4,98	54,2	32,15/-	52,8	11,19/6	32,9	114,19/6	43,9	58/6	80,3	47/9	71,3	11,14/6	32,4	85/-	99,5	12 3/8	39,9
1,27	55,0	32,25	57,6	5,77 ⁵	62,9	30,3/6	48,6	11,4/-	31,1	111,16/-	42,7	55/6	76,0	46/7	69,5	10,19/-	30,3	91/3	106,8	13 1/16	41,4
1,24	53,7	26,25	46,9	6,27 ⁵	68,4	28,2/6	45,3	10,9/6	28,8	101,1/6	39,6	46/-	63,0	44/8	66,7	10,7/6	28,7	106/3	124,3	13 3/16	43,0
1,17	50,6	24,75	42,2	7,07	77,0	27,19/6	45,1	11,5/-	30,9	102,-/6	38,0	44/6	61,0	43/6	64,9	10,15/6	29,6	110/9	129,5	14 1/16	45,1
1,18	51,1	21,40	38,2	5,32 ⁵	58,0	27,6/6	44,2	10,16/-	29,6	98,17/6	37,8	41/6	56,8	43/3	64,6	10,2/6	28,0	122/6	143,3	14 1/8	44,6
1,16	50,2	25,75	46,0	4,71	51,3	27,14/6	44,7	10,14/-	29,4	98,18/-	37,8	41,6	56,8	42/-	62,7	10,6/6	28,5	120/3	140,7	13 7/8	43,2
1,34	58,0	27,75	49,6	3,79	41,3	26,4/-	42,2	10,5/-	28,1	99,2/6	37,9	41/6	56,8	40/-	59,7	10,-/6	27,6	119/6	139,9	14	43,6
0,98	42,4	23,65	42,2	3,42 ⁵	37,3	24,18/-	40,1	9,9/-	25,9	96,6/-	36,8	44/-	60,3	40/-	59,7	9,11/-	26,4	114/-	133,5	13 3/4	42,8
0,99	42,9	19,60	35,0	2,77 ⁵	30,2	23,8/-	37,7	8,16/6	24,2	84,15/6	32,4	45/-	61,6	37/6	56,0	9,2/-	25,2	110/3	129,0	13 1/8	40,9
0,82	35,5	19,65	35,1	2,88 ⁵	31,4	21,6/-	34,3	8,-/6	22,0	89,13/6	34,2	44/-	60,3	37/6	56,0	9,9/-	26,1	112/9	132,0	12 5/8	39,3
1,11	48,1	24,25	43,3	3,08	33,5	20,12/6	33,2	7,5/-	19,9	84,9/-	32,3	44/-	60,3	37/6	56,0	8,13/-	23,9	113/6	132,7	12 3/8	39,3
0,96	41,6	19,55	34,9	3,12 ⁵	34,0	19,2/6	30,8	7,3/6	19,7	90,17/6	34,7	42/6	58,2	37/-	55,2	8,6/6	23,6	116/-	135,7	12 3/8	38,5
0,76	32,9	17,90	32,0	3,72	40,6	22,4/6	35,8	7,17/6	21,6	101,-/6	38,6	42/-	57,5	36/6	54,5	9,13/6	26,7	118/6	138,6	12 3/16	39,9
0,84	36,4	19,70	35,2	4,64	50,5	25,8/-	40,9	9,10/6	26,1	109,9/6	41,8	42/-	57,5	35/-	52,2	11,2/-	30,7	118/9	138,8	13	40,5
0,82	35,5	25,50	45,5	5,73	62,4	22,5/6	35,9	8,7/-	22,9	105,13/6	40,4	41/-	56,2	34/6	51,5	10,8/6	28,8	121/6	142,1	12 1/2	38,9
0,81	35,1	26,50	47,3	6,65	72,4	21,19/-	35,4	8,4/6	22,6	104,7/6	39,9	40/-	54,8	34/6	51,5	10,8/-	28,7	125/9	147,2	12 5/8	38,3
0,73	31,6	22,55	40,3	5,12 ⁵	55,7	19,12/6	31,6	7,9/6	20,5	100,10/6	38,4	39/-	53,4	34/6	51,5	10,7/-	28,6	125/9	147,2	11 1/2	35,8
0,73	31,6	21,75	38,8	4,27	46,7	19,17/6	32,0	7,8/-	20,3	100,1/6	38,1	40/6	55,5	34/6	51,5	9,19/-	27,5	122/8	143,5	11 1/16	36,4
0,65	28,1	20,60	36,8	4,35	47,4	20,3/-	32,5	7,7/-	20,2	104,7/6	39,9	43/-	58,9	34/-	50,7	9,15/-	27,0	120/5	140,8	11 1/8	37,2
0,53	22,9	19,40	34,6	2,80	30,5	20,-/6	32,3	7,10/-	20,6	104,18/3	40,1	43/-	58,9	34/7	51,6	10,7/-	28,6	120/5	140,8	12 7/16	38,9
0,54	23,4	18,55	38,9	2,07 ⁵	22,6	20,11/6	33,1	7,12/6	20,9	109,17/-	42,0	43/-	58,9	35/6	53,0	10,8/6	28,8	120/1	140,4	12 3/16	39,7
0,52	22,5	21,80	38,9	2,49	27,1	23,6/6	37,6	8,6/-	22,9	128,17/6	49,2	41/6	56,8	36/6	54,5	10,13/-	29,4	123/6	144,4	13 1/4	41,2
0,52	22,5	23,50	42,0	2,50	27,2	25,7/-	40,8	9,4/-	25,3	151,10/-	57,9	42/-	57,5	37/-	55,2	12,1/-	32,1	122/3	143,0	13 1/4	41,2
0,52 ⁸⁾	22,5	24,- ⁸⁾	42,9	2,60	28,3	25,5/6	40,7	9,5/6	25,5	152,10/-	58,2	41/6	56,8	37/-	55,2	12,-/6	33,2	122/4	143,1	12 3/16	39,9
			2,60	28,3	26,2/6	42,1	9,4/6	25,3	154,1/-	58,8	41/6	56,8	36/-	53,7	11,15/6	32,6	123/1	144,0	12 3/16	39,9	

26 Sept. 1932 79 K.G. La Plata. ³ Tot Jan. 1928 Western; vanaf Jan. 1928 tot 16 Dec. 1929 American No. 2, van 16 Dec. 1929 tot 26 Mei 1930 74/5 K.G. Hongaarsche 64/5 K.G. Zuid-Russische. Van 23 Mei—19 Sept. 1932 No. 3 Canada. ⁵⁾ De jaargemiddelden zijn berekend uit de gemiddelde prijzen van April, Mei en Juni van

(VAN GROOTHANDELSPRIJZEN.)

BOUWMATERIALEN						KOLONIALE PRODUCTEN											
VURENHOUT basis 7 ^o f.o.b. Zweden/Finland per standaard van 4,672 M ³ .		S T E E N E N				CACAO G.F. Accra per 50 K.G. c.i.f. Nederland		COPRA Ned.-Ind. f.m.s. per 100 K.G. Amsterdam		KOFFIE Robusta Locoprijzen Rotterdam per 1/2 K.G.		RUBBER ¹⁾ Standaard Ribbed Smoked Sheets loco Londen per lb.		SUIKER Witte kristal-suiker loco R'dam/A'dam per 100 K.G.		THEE Af. N.-I. theev. A'dam gem. pr. Java- en Sumatrathee p. 1/2 K.G.	
f.	o/o	f.	o/o	f.	o/o	sh.	o/o	f.	o/o	cts.	o/o	Sh.	o/o	f.	o/o	cts.	o/o
159,75	100	15,50	100,-	19,-	100,-	42/6	100,-	35,87 ⁵	100,0	61,375	100,0	2/11,625	100,0	18,75	100,0	84,5	100,0
153,50	96,1	15,75	101,6	19,50	102,6	49/-	115,3	34,-	94,8	55,375	90,2	2/-	67,4	17,50	93,3	94,25	111,5
160,50	100,5	14,50	93,5	18,50	97,4	68/-	160,0	32,62 ⁵	90,9	46,875	76,4	1/16,375	51,6	19,12	102,0	82,75	97,9
151,50	94,8	12,-	77,4	18,50	97,4	57/3	134,9	31,87 ⁵	88,9	49,625	80,9	-10,75	30,2	15,85	84,5	75,25	89,1
146,00	91,4	14,-	90,3	21,25	111,8	45/10	107,9	27,37 ⁵	76,3	50,75	82,7	-10,25	28,8	13,-	69,3	69,25	82,0
141,50	88,6	12,50	80,6	20,75	109,2	34/11	82,2	22,62 ⁵	63,1	32	52,1	-15,875	16,5	9,60	51,2	60,75	71,8
110,75	69,3	10,25	66,1	20,25	106,6	22/5	52,8	15,37 ⁵	42,9	25	40,7	-3	8,4	8,-	42,7		

De ontvangsten in de Atlantische havens der Ver. Staten bedroegen deze week 43.000 tons, de versmeltingen 46.000 tons tegen 55.658 tons verleden jaar en de voorraden 300.000 tons tegen 307.165 tons.

De laatste Cuba-statistiek is als volgt:

	1933 tons	1932 tons	1931 tons
Productie (Raming)	1.995.000	2.602.864	3.122.186
Ontvangsten	9.178	18.172	21.663
Totaal sedert 1/1	762.125	1.210.706	1.468.701
Verscheppingen	60.744	36.397	44.617
Voorraad	866.322	1.172.907	1.624.837

In Engeland volgde de stemming den loop van de Amerikaansche markt, alhoewel de omzet van ruwsuiker van geringe beteekenis was door de afwachtende houding van raffinadeurs, die overigens den prijs van het afge- werkte product met 3 d. verhoogden. Op de Londen- sche termijnmarkt kwam de vaste stemming zeer tot uiting. Dinsdag waren de noteeringen ca. 5 d. hooger dan het vorige slot. Daarna trad een rustigere stemming in en gaf het einde der week het volgende beeld te zien: Aug. Sh. 5/9%, Dec. Sh. 6/1½, Mrt. Sh. 6/4¼ en Mei Sh. 6/6½.

Op Java verkocht de N.I.V.A.S. deze week flinke hoeveelheden en wel 33.000 tons Superieur, 3500 tons bruine suiker en 3000 tons Melasse, inclusief afgekeurde partijen.

Hier te lande was de handel tengevolge van vrees voor een lagere valuatie van den Gulden, buitengewoon levendig. Maandag en vooral Dinsdag stegen de noteeringen te Amsterdam sprongsgewijs en werd voor December f 7.— en voor Mrt. f 7½ betaald.

Na het bekend worden van het standpunt zoowel van De Nederlandsche Bank als ook van de Regeering, dat de Gulden krachtadig zal worden verdedigd, trad een reactie in. De noteeringen brokkelden weer af en luiden aan het slot: Aug. f 6¼, Dec. f 6%, Mrt. f 67/8 en Mei f 7½.

KOFFIE.

Ditmaal valt over de koffiemarkt geen nieuws van beteekenis te vermelden. De stemming bleef onveranderd kalm. De kost- en vrachtaanbiedingen van Brazilië bleven vrijwel onveranderd, doch aangezien de dollarkoers aanmerkelijk daalde, komen de offertes den Nederlandschen importeur heden ongeveer 1 à 1½ ct. per ½ K.G. goedkoper uit dan een week geleden.

Uit de gisteren bekend geworden weekstatistiek van Brazilië is gebleken, dat in de vorige week van Santos naar Europa verscheept zijn 138.000 balen tegen 134.000 balen in de week daarvoor en naar de Vereenigde Staten 143.000 balen tegen 139.000 balen. Verscheept werden van Rio naar Europa 30.000 balen tegen 50.000 balen en naar de Vereenigde Staten 8000 balen tegen 16.000 balen. Als verkocht door Santos worden opgegeven naar Europa 135.000 balen tegen 89.000 balen en naar de Vereenigde Staten 128.000 balen tegen 113.000 balen.

Vernietigd in de vorige week zijn 19.000 balen te Rio en 42.000 balen te Santos, tezamen 61.000 balen.

De Braziel-oogst 1933/34, die, zooals bekend is, officieel op 30 miljoen balen wordt geraamd, doch door particulieren op nog grootere hoeveelheid wordt geschat, is op 1 dezer begonnen en loopt tot 30 Juni 1934. Op den eersten dag van het oogstjaar is door het Gouvernement van den Staat Rio bekend gemaakt, dat de verschillende belastingen, welke door dezen Staat op koffie geheven worden en ongeveer 9½ Milreis per baal bedragen, niet verschuldigd zullen zijn op de 40 %, welke uit dezen oogst in natura door het Nationale Koffie-Departement zullen worden opgeëischt tegen een vergoeding van 30 Milreis per baal. Heden is bekend geworden, dat ook de Staat Sao Paulo deze belastingen, welke aldaar ongeveer 12³/10 Milreis per baal bedragen, niet zal heffen. Dit beteekent dus, dat de planters der vergoeding, welke zij voor deze koffie ontvangen, ongeveer in haar geheel zullen kunnen incasseeren.

Volgens een ander officieel telegram uit Brazilië heeft het Nationale Koffie-Departement besloten, dat de 10 % bonus, welke sedert eenigen tijd in natura op alle koffie- verkoopen werd verstrekt, vanaf 2 dezer niet meer op den uitvoer naar de Vereenigde Staten van Amerika zal worden gegeven, doch dat gegarandeerd wordt, dat op alle zaken, welke tot en met 1 Juli naar de Vereenigde Staten zijn gedaan, de 10 % zullen worden bijgeleverd. De reden van dit besluit wordt er niet bijvermeld, doch wel is hier bekend, dat vele ontvangers in Amerika bezwaren maakten tegen deze gratis-bijlevering van koffie van de laagste

typen, omdat de Amerikaansche handel in de ordinaire soorten er door werd ontwricht. Of nu ook voortaan de rechtstreeksche aanbiedingen naar Amerika door de Braziliaansche afladers verlaagd zullen worden met de waarde, die de 10 % bonus tot nu toe vertegenwoordigde, wordt ook niet gemeld.

De kost- en vrachtaanbiedingen van Santos zijn op het oogenblik, onder aftrek van het op circa 15 dollarcenten geschatte voordeel van de bijlevering van de bekende bonus van 10 %, voor gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheeping ongeveer \$ 9.70 à 9.95 per cwt. en voor dito Prime ongeveer \$ 9.90 à 10.25. Voor Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verscheeping, komen de offertes, op dezelfde wijze berekend, uit op ongeveer \$ 8.10 à 8.30. Bij den dollarkoers van heden staan deze aanbiedingen gelijk met onderstaande prijzen in gouddollars:

Santos Superior	—	\$ 7.35 à 7.55
„ Prime	—	„ 7.50 à 7.80
Rio 7	—	„ 6.15 à 6.30

wat voor Santos 0.50 à 0.55 en voor Rio 0.40 à 0.45 goud-dollar per cwt. lager is dan verleden week.

De prijzen in de eerste hand in Nederlandsch-Indië zijn voor de ongewassen Sumatra Robusta-soorten ½ à ¼ ct. en voor gewassen Robusta ¼ ct. lager. De noteeringen zijn thans aan te nemen op:

Palembang Robusta, Juli-verscheeping, 13¼ ct.; Benkoelen Robusta, Juli-verscheeping, 14¼ ct.; Mandheling Robusta, Juli-verscheeping, 16 ct.; W.I.B. f.a.q. Robusta, Juli-verscheeping, 20 ct., alles per ½ K.G., cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

De uitklaringen van Java, Sumatra en Celebes in de maand Mei 1933 hebben bedragen: naar Nederland 13.914 picols, naar Scandinavië 14.205 picols, naar Frankrijk 31.347 picols, naar overig Europa 15.476 picols, naar de Vereenigde Staten 3.304 picols, tezamen 78.246 picols tegen 97.876 picols in Mei 1932. Van 1 Januari tot 31 Mei bedroegen de uitklaringen dit jaar 256.915 picols tegen 384.919 picols verleden jaar.

De noteeringen aan de Rotterdamsche termijnmarkt daalden 1 à 1½ ct. Juli staat thans 15, September 13½, December 137/8 en Maart en Mei staan 14 ct. per ½ K.G.

De officieele loco-noteering van Superior Santos werd teruggebracht van 23 op 22 ct. per ½ K.G., terwijl die van Robusta onveranderd 22½ ct. bleef.

De slotnoteeringen te New-York waren:

	Gemengd contract (basis Rio No. 7)				Santos contract (basis Santos No. 4)			
	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei
3 Juli	\$ 5.80	5.78	5.78	5.78	7.98	7.92	7.87	7.85
26 Juni	„ 5.59	5.59	5.54	5.54	7.79	7.73	7.64	7.60
19 Juni	„ 5.63	5.58	5.48	5.46	7.86	7.78	7.64	7.58
12 Juni	„ 5.66	5.58	5.51	5.48	7.98	7.80	7.70	7.62

Rotterdam, 4 Juli 1933.

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.

Bedrijfsleven en de strijd tegen de Armoede in Nederland

door Dr. CH. A. VAN MANEN.

Prijs ingenaaid f 3,— Gebonden f 4,75.

Voor leden der Vereeniging en geabonneerden op het Weekblad wordt dit werk beschikbaar gesteld tegen den prijs van

f 2,50 ingenaaid en f 4,— gebonden.

Bestellingen richt men tot het Secretariaat van het Instituut, Pieter de Hoochweg 122, onder gelijk- tijdige remise per postwissel of op postchèque- en girorekening No. 8408, Rotterdam.